

Veterinaar- ja Toiduamet
Veterinary and Food Board

AASTARAAMAT YEARBOOK

2005/2006

SISUKORD

Peadirektori pöördumine	5
Organisatsiooni tutvustus	7
Veterinaar- ja Toiduameti struktuur ja personal	9
Veterinaar- ja Toiduameti tegevusest 2005/2006 a.	12
VTA 2005. aasta tegevusest arvudes	12
Loomatervishoid ja loomakaitse	13
Toidukontroll	19
Põllumajandusloomade aretus ja geneetiliste ressursside säilitamine	24
Turukorraldus	29
Kauplemine, import ja eksport	33
Kontaktid	37

CONTENTS

Foreword from the Director General	39
Organisation	41
Organisational structure and personnel of the Veterinary and Food Board	43
Veterinary and Food Board in 2005/2006	46
VFB in numbers in 2005	46
Animal health and welfare	47
Food control	53
Breeding farm animals and preserving genetic resources	59
Market regulation	63
Trade, import and export	71
Contacts	72

PEADIREKTORI PÖÖRDUMINE

Austatud lugeja,

Teie kätte on jõudnud Veterinaar- ja Toiduameti aasta-
raamat 2005/2006.

Erinevalt paljudest kaupadest mõjutab üks meie elu väga vahetult toitu vajab inimene iga päev ning toiduga on kõige tihedamalt seotud meie tervis. Eesti tarbija usaldab ja eelistab eesti toitu ning seda usaldust tuleb õigustada ja süvendada.

Riik on võtnud endale kohustuse teha kõik selleks, et tarbijani jõudev toit oleks ohutu, tervislik ja kvaliteetne. Selleks pööratakse võrdväärset tähelepanu kõikidele toidu tootmise ja töötlemise etappidele alates loomasööda tootmisest ja looma sünnist kuni toidu jõudmiseni tarbija lauale. Seega on tegemist erinevatel käitlemise tasanditel rakendatavate erinevate loomatervishoiu, loomakaitse ja toiduohutuse meetmete keeruka kogumiga.

Kõrge toiduohutuse-, loomatervishoiu- ja loomade heaolualane tase - need on eesmärgid, milliste saavutamisele peab kaasa aitama siseriiklikel ja Euroopa Liidu nõuetel ning rahvusvahelistelt tunnustatud põhimõtetel baseeruv kontrollisüsteem. Selle süsteemi arendamine arvestades kontrollitavate sektorite arengu iseärasusi ja praktiline järelevalvetegevus ülalnimetatud põhivaldkondades ongi Veterinaar- ja Toiduameti (VTA) ülesandeks.

Muutub elu, muutuvad vajadused ja nõudmised ning koos nendega peab muutuma järelevalvesüsteem. On hea meel tõdeda, et 2007. aastal viiakse lõpule toidukontrollisüsteemi ümberkorraldamine

põhimõttel " laudast lauale" ("from stable to table, "from farm to fork"), kus VTA kui pädev asutus teostab järelevalvet kõigis toidu käitlemise etappides.

Kindlasti tahan siinkohal tänada kõiki koostööpartnereid - kõrge patogeensusega linnugripi globaalne levik on vaid üks näide riskist, millega vajadusel toimetulekuks on VTA töötajad teinud väga tõsist ja head koostööd Päästeameti, Politseiameti, Tervisekaitseinspeksiooni, Kaitsejõudude peastaabi, Riikliku looduskaitsekeskuse, Veterinaar- ja Toidulaboratooriumi, Maksu- ja Tolliameti ning paljude teiste asutuste ja institutsioonidega. Väga oluliseks peame kontakte tootjate ja töötlejate ühendustega, mis on üheltpoolt võimaldanud VTA-l selgitada oma tegevuse aluseks olevaid nõudeid ja tutvustada nõuete täitmise kontrollimiseks väljatöötatud protseduure, teiselt poolt aga andnud meie töö paremaks korraldamiseks vajaminevat tagasisidet.

Raamat kujutabki endast kokkuvõtet selle kohta, kuhu süsteemi arendamisel on jõutud, millised on olnud tulemused ja mida võib tuua tulevik.

Head lugemist,

Ago Pärtel
Peadirektor

ORGANISATSIOONI TUTVUSTUS

Veterinaar- ja Toiduamet on Põllumajandusministeeriumi valitsemis-alas tegutsev valitsusasutus, mis korraldab ja teostab veterinaaria, toiduohutuse, turukorralduse, loomakaitse ja põllumajandusloomade aretust reguleerivatest õigusaktidest tulenevate nõuete täitmist ja riiklikku järelevalvet.

VTA tegevuse laiemaks eesmärgiks on tagada tarbijaskonnale ohutu, tervisliku ja kvaliteetse toidutoorme ja toidu tootmine; hoida ära ja likvideerida loomade nakkushaigusi; kaitsta inimest loomadega ühiste ja loomade kaudu levivate haiguste eest; kaitsta loomi nende tervist ja heaolu ohustada võiva inimesepoolse tegevuse või tegevusetuse eest; tagada põllumajandusloomade jõudlusvõime ja geneetilise väärtuse suurenemine, genofondi säilimine ning loomakasvatuse majanduslik tasuvus.

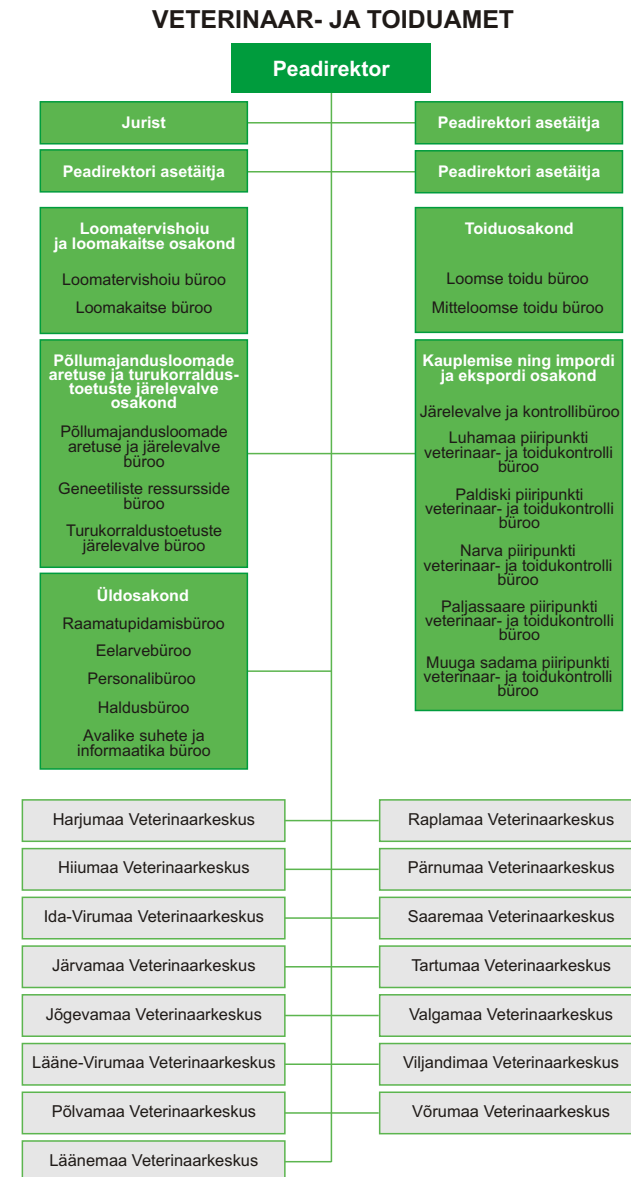
Sellest tulenevalt on Veterinaar- ja Toiduametil järgmised ülesanded:

- loomataudide ennetamine ja tõrje;
- inimeste kaitse loomadega ühiste ja loomade kaudu levivate haiguste eest;
- loomade kaitsmine nende heaolu ohustava tegevuse eest, nõudes nende pidamisele, ja kohtlemisele kehtestatud nõuete täitmist;
- toidukäitlemisettevõtete ning rümpade kvaliteediklassi määravate isikute tunnustamine;
- toidutoorme ja toidu ohutuse kontroll toidutoorme ja toidu tootmisel, töötlemisel, veol ja hulгимүүgil;
- järelevalve toidutoorme ja toidu mahepõllumajandusliku töötlemise üle;
- laboratoorsete uuringute korraldamine loomataudide diagnoosimiseks ning toidu, loomse sööda, heina, põhu, ravimsöötade ja joogivee omaduste hindamiseks;
- keskkonna kaitsmine loomapidamise ja loomataudidega kaasnevate kahjulike tegurite eest;

- veterinaartenuse osutamise tegevuslubade väljastamine;
- veterinaararstide ja loomseid saadusi tootvate loomapidajate poolt ravimite ja ravimsöötade kasutamise kontroll;
- loomade, toidutoorme ja toidu, sh. mahepõllumajandusele viitavalt märgistatud loomakasvatussaaduste ja põllumajandustoodete kontroll nende sisseveol Eesti Vabariiki;
- põllumajandusloomade aretusega tegelevate isikute tunnustamine;
- põllumajandusloomade aretuse alase järelevalve;
- põllumajandusloomade geneetiliste ressursside säilitamine;
- turukorraldusmeetmete rakendamiseks vajalike järelevalveprotseduuride korraldamine piima- ja lihaturul.

VETERINAAR- JA TOIDUAMETI STRUKTUUR JA PERSONAL

Struktuur

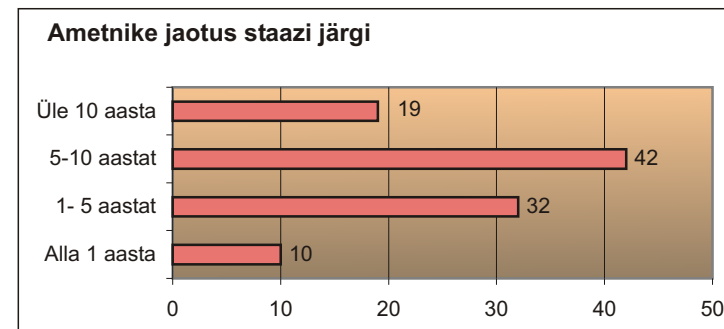
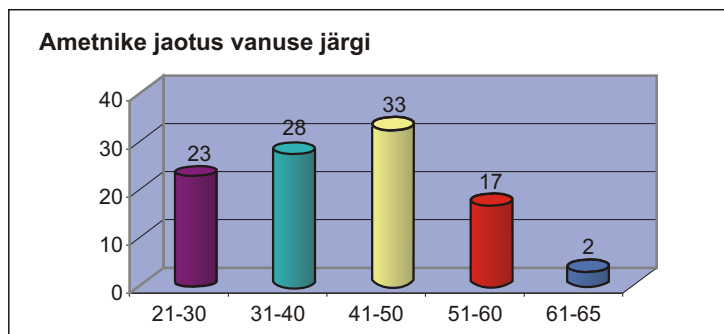
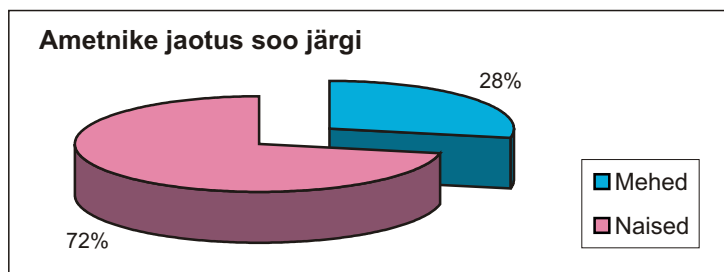

Veterinaar- ja Toiduameti struktuuris on keskasutus ja 15 kohaliku asutust - maakondade veterinaarkeskused. Kui keskasutuse peamiseks ülesandeks on järelevalvetegevust koordineerimine, siis kohalikud asutused on järelevalvet teostavateks struktuuriüksusteks.

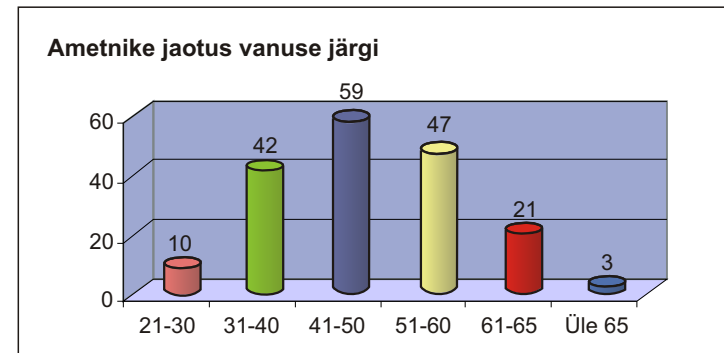
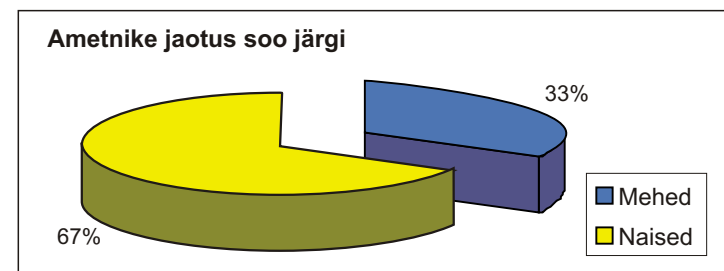
Personal

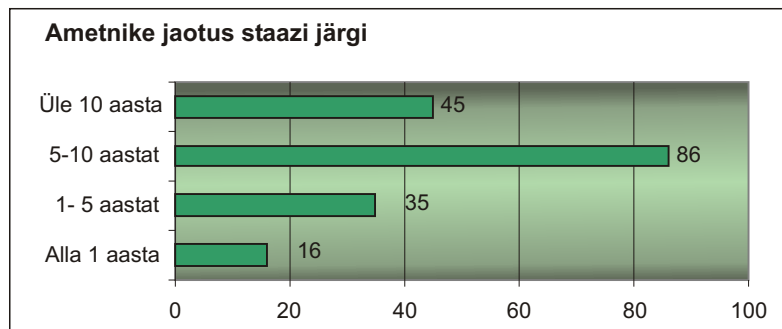
31.detsembri 2005 seisuga töötas Veterinaar- ja Toiduameti süsteemis 285 ametnikku. 2005. aasta jooksul asus Veterinaar- ja Toiduameti keskasutusse tööle 11 ametnikku, maakondade veterinaarkeskustesse 19 ametnikku. 2005. aastal lahkus teenistusest 6 töötajat Veterinaar- ja Toiduameti keskasutusest ning 14 maakondade veterinaarkeskustest.

Veterinaar- ja Toiduameti koosseis aastal 2005 (keskasutus)

Veterinaar- ja Toiduameti koosseis aastal 2005 (maakondade veterinaarkeskused)

VETERINAAR- JA TOIDUAMETI TEGEVUSEST 2005/2006

VTA 2005. aasta tegevusest arvudes

Teostatud inspekteerimisi:

- loomatervishoid ja loomakaitse	10 312
- toidukontroll	5036
- põllumajandusloomade aretus	706
- turukorraldus	294

Teostatud laboratoorseid uuringuid:

- loomatervishoiualased	318 697
- toidutoorme ja toidu nõuetekohasuse hindamiseks	9931
- turukorraldustoetuste järelevalvealase tegevuse raames	4003

Veterinaar- ja toidukontrolli piiril:

- kontrollitud kaubapartiisid kokku	3658
-------------------------------------	------

Tunnustatud ettevõtteid ja isikuid:

- loomatauditõrje seaduse alusel tunnustatud ettevõtteid	36
- loomakaitse seaduse alusel tunnustatud ettevõtteid	1
- toiduseaduse alusel tunnustatud ettevõtteid	1384

- loomade ja loomsete saaduste kauplemise ning nende impordi ja ekspordi veterinaarjärelevalve seaduse alusel tunnustatud ettevõtteid 6
- mahepõllumajanduse seaduse alusel tunnustatud ettevõtteid
- tunnustatud põllumajandusloomade aretusega tegelevaid isikuid 1
- tunnustatud tapaloomarümpade kvaliteediklasside määrajaid 3

Eestis omavad kehtivat VTA poolt väljastatud veterinaarteenuse osutamise tegevusluba 649 veterinaararsti. Veterinaar- ja Toiduametil oli 2005. aastal töövõtuleping 160 volitatud veterinaararstiga.

2005. aastal menetleti 162 väärtegu, rahatrahve määrati kokku 427 560 krooni ulatuses.

Loomatervishoid ja loomakaitse

Enel Niin, Tarmo Serva

Loomatervishoid

Eesti on alates 1994. aastast, kui diagnoositi üks sigade klassikalise katku juhtum, säilitanud eriti ohtlikest loomataudidest vaba maa staatuse. Vastavalt igaaastasele programmile seiratakse Eesti loomakarju aastast aastasse ligi 40 haiguse suhtes, mille alusel võib kinnitada, et eesti loomapopulatsioonide epidemioloogiline olukord on hea.

Inimest ja loomi ühiselt ohustavatest loomataudidest on endiselt suurimaks probleemiks Eestis **marutaud**, hoolimata tõsiasiast, et marutaudi juhtumite arv on hetkel langemas. 2003. aastal oli marutaudijuhtumeid 813, 2004. aastal 313 ja 2005. aastal 266. Veterinaar- ja Toiduamet (VTA) on käivitanud programmi marutaudi Eestist välja tõrjumiseks, alustades 2005. aasta sügisel metsloomade suukaudset vaktsineerimist. Programmi eesmärgiks on vähendada marutaudijuhtumeid metsloomade hulgas ning seeläbi alandada

marutaudi haigestumist koduloomade hulgas ja vältida inimese nakatumist marutõppe. Metsloomade (rebaste ja kährikute) suukaudseks vaktsineerimiseks kasutatakse spetsiaalseid peibutussöötaid, mida külvatakse õhust kolme väikelennuki abil. Programmi eesmärk pikemas perspektiivis on saavutada Eesti marutaudivabadus. Metsloomade suukaudse vaktsineerimise abil on marutaudivabaduse saavutanud sellised riigid nagu Soome, Šveits, Belgia, Itaalia, Prantsusmaa, Luksemburg, Holland jt. Esimene vaktsineerimine 2005. aasta sügisel hõlmas Hiiumaad, Saaremaad, Muhu saart, Läänemaad, Vormsi saart, Raplamaad, Harjumaad ja Naissaart, Lääne-Virumaad, Ida-Virumaad ning osaliselt ka Järvamaad, Pärnumaad ja Jõgevamaad (kokku 25 540 km²). Esialgsed vaktsineerimise tulemused on igati positiivsed: marutaudi juhtumite arv vaktsineeritud piirkonnas on madalam, kui vaktsineerimata piirkonnas ja laboratoorsete uurimiste tulemusel on vaktsiini söönud ligi 74% sihtgrupi loomadest. 2006. aasta kevadel (aprillis-mais) külvati vaktsiini kogu Eesti territooriumil, kokku 42 992 km²-l. Marutaudist vabanemiseks on vajalik üleriigilist marutaudivastast suukaudset vaktsineerimist korrata iga aasta kevadel ja sügisel seni, kuni viimasest diagnoositud marutaudi juhtumist on möödunud kaks aastat.

Aasta	2002	2003	2004	2005	KOKKU
Juhtude arv koduloomadel	68	116	59	37	280
Juhtude arv metsloomadel	354	697	254	229	1534
KOKKU	422	813	313	266	1814

Tabel 1. Eestis diagnoositud marutaudi juhud kodu- ja metsloomadel aastatel 2002-2005

Endiselt rakendatakse Eesti mäletsejaliste populatsioonide suhtes täiemahulist uurimist **TSE** (transmissiivse spongiformse entsefalopaatia) suhtes. 2005. aastal uuriti kokku 31 109 veise ja

1268 lamba ning kitse proovi ning kõigi uuringute tulemused olid negatiivsed. 2005.-nda aasta 1.detsembrist jõustus loomakaitse seaduse, põllumajandusloomade aretuse seaduse ja loomatauditõrje seaduse muutmise seadus, milles muuhulgas sätestatakse loomapidaja kohustus teavitada volitatud veterinaararsti või Veterinaar- ja Toiduameti kohalikku asutust üle 24 kuu vanuse veise ning üle 18 kuu vanuse lamba ja kitse enda tarbeks tapmist vähemalt 24 tundi ette, võimaldamaks koguda ka nendelt loomadelt proove uurimiseks TSE-de suhtes ning mille laiemaks eesmärgiks on tarbijale ohutu toidu tagamine.

TSE on loomade (eelkõige veiste, lammaste, kitsede) aeglase kulu ja väga pika peiteperioodiga nakkushaigus, mille puhul nakatunud loomal tekkivad püsivad närvikoe kahjustused. Haigustekitaja esineb närvikoes, seda ei leidu ei lihas ega piimas. Veistel esinevat TSE-d nimetatakse ka hullu lehma tõveks ehk BSE-ks (veiste spongiformne entsefalopaatia).

1987. aastal alguse saanud leukoosi tõrjumise programmi järgimise tulemusena on **veiste leukoosi** haigestunud loomade arv viimase kümnendi jooksul on jõudsalt vähenenud. Kui 1992. aastal diagnoositi leukoosi 33349 veisel, siis aastal 2004 on tabandumine leukoosi tõttu tuvastatud viiel veisel.

Alates 2005. aasta algusest muudeti leukoosi seire põhimõtteid ning viidi need vastavusse Euroopa Liidu nõudmistega. Seoses sellega hakati uurima leukoosi suhtes kõiki üle 24 kuu vanuseid veiseid ning seeläbi lülitati programmi sisse ka rohkem lihatõugu veiseid, kelle arv on viimastel aastatel suurenenud. Eelnevatel aastatel on uuringud eelkõige keskendunud piimakarjale. Programmi muutus tõi kaasa leukoosi juhtumite arvu suuremise, eelmise aasta jooksul avastatud 69 juhtumist 52 diagnoositi Valgamaal ühes lihatõugu veiseid pidavas ettevõttes. Leukoosi avastati ka antud karjaga epidemiooloogiliselt seotud ettevõtetes ning üksikutes teistes liha- ja piimatoodangut andvates veisekarjades. Hoolimata ajutisest tagasilöögist on eesmärgiks siiski õige pea saavutada leukoosi täielik väljatõrjumine Eesti veisekarjadest.

Veiste leukoos on pika peiteperioodiga krooniliselt kulgev täiskasvanud veistel esinev nakkushaigus, mis iseloomustub vere-loomeorganite rakkude pahaloomulise vohamise tagajärjel tekkivate kasvajatega mitmel pool organismis.

2005. aasta sügis-talvine ja 2006. aasta alguse periood jääb maailma ja Euroopa loomatervishoiu ajalukku ajajärguna, mil toimus **lindude gripi** (LG) kõrge patogeensusega (patogeensusomadus põhjustada haigestumist) tüve H5N1 enneolematult laialdane levik. Aastaid Aasia regiooni tabandunud haigus jõudis 2005. aasta juunis ka Euroopa riikidesse. 2005. aasta sügisest kuni 2006. aasta kevadeni diagnoositi H5N1 enneolematult paljudes maailma riikides. Euroopa regioonis piirdusid haiguse leiud valdavalt metslindudega ning kõrge patogeensusega lindude grippi diagnoositi Euroopa Liidus kodulindudel vaid üksikutes farmides Prantsusmaal, Saksamaal, Rootsis ja Taanis.

Nii Euroopa Komisjon kui ka Eesti veterinaarteenistus võttis lindude gripi ohust tulenevalt kasutusele erinevaid meetmeid, et vähendada haiguse levimise riski. Euroopa Komisjoni otsustega keelustati taudipuhangu piirkondadest pärinevate linnuliha ja linnuliha sisaldavate toodete, eluslindude, töötlemata sulgede ja sule osade sissevedu. Koostöös Maksu- ja Tolliametiga suurendati kontrolli

reisijate poolt oma tarbeks riiki toodavate loomsete saaduste üle piiril. Veterinaar- ja Toidumeti peadirektori käskkirjadega keelati linnukasvatatatel ohustatud piirkondadest pärineva sööda käitlemine (lindudele söötmine) ning igasugused lindude kogunemised (laadad, näitused). Seoses episotoloogilise olukorra pingestumisega Euroopas keelustati alates veebruari keskpaigast kodulindude väli-tingimustes pidamine v.a. juhul, kui linde peetakse tarastatud alal, mis on soovitatavalt ka pealt kaetud. Eelpooltoodud keeld tühistati maikuu lõpus, kuid endiselt on kohustuslik hoida lindude sööt ja joogivesi sisetingimustes või varikatuse all.

Erandkorras toimus 2006. aasta esimestel kuudel kõigi linnupidajate ja kodulindude loendamine ja kaardistamine sõltumata neis peetavate lindude arvust, millega paralleelselt viidi läbi linnupidajate informeerimine lindude gripi ohust ja täiendavate ohutusmeetmete rakendamise vajalikkusest. Lisaks linnukasvatajate seas läbi viidud teavitustööle informeeriti kogu elanikkonda vajadusest haiguskahtlastest lindudest koheselt veterinaarjärelevalvesüsteemi teavitada. Infokampaania raames levitati linnugripi ja selle ennetus- ja tõrjemeetmeid tutvustavat brozüüri. Vastamaks avalikkuse küsimustele ja jagamaks vahetut teavet avati Põllumajandusministeeriumis tasuta lindude gripi infotelefon 1676.

Vahendamaks teavet lindude gripi ennetamise, diagnoosimise ning tõrje strateegiate osas, informeerimaks koostööd tegevaid institutsioone tegevuse seaduslikest alustest ning koostööpõhimõtetest toimus rida koostöökohtumisi Veterinaar-ja Toiduameti ning teiste taudi tõrjest osavõtivate institutsioonide- Tervisekaitseinspektsiooni, Siseministeeriumi, Politseiameti, Päästeameti, maa- valitsuste ja kohalike omavalitsuste vahel. Selleks, et harjutada koostööd eri institutsioonide vahel, kontrollida olemasolevate kriisireguleerimisplaanide aja- ja asjakohasust ning tuua välja kitsaskohad, mis võivad takistada taudipuhangu kiiret ja efektiivset likvideerimist, toimus käesoleva aasta veebruaris kahepäevane lindude gripi simulatsioonõppus.

Kevadise linnurändega seonduvate riskide hindamiseks moodustas VTA töögrupi, kaasates ornitolooge ja teisi pädevaid spetsialiste, kelle ühise töö tulemusel valmis selle aasta märtsikuus mahukas riskianalüüs: "Linnugriip: võimalikud looduslikud riskiliigid ja -alad Eestis".

Veterinaar ja Toiduamet teostab lindude gripi seiret riikliku loomatauditõrje programmi raames alates 2004. aastast. Seiret metslindude hulgas alustati 2005. aastal. Kõik läbi viidud uurimised on andnud negatiivse tulemuse ning lindude grippi ei ole seniajani Eestis avastatud.

Loomakaitse

Loomade heaolu nõuete täitmist kontrollitakse nii regulaarsete kui pisteliste kontrollide käigus järelevalve ametnike ning volitatud veterinaararstide poolt. Valdkonnad, kus kontrolle teostatakse on loomade pidamistingimused, loomade tapaeelne pidamine ja tapmine tapamajades, loomade avalik näitamine, loomade vedu ning katseloomade kasvatamise, vahendamise ja kasutamise nõuete täitmine. Aastas korra kontrollivad volitatud veterinaararstid kõiki põllumajandusloomi kasvatavaid ettevõtteid, pöörates muuhulgas ka tähelepanu loomakaitsenõuete täitmisele. Lisaks sellele teostavad veterinaar keskuste järelevalveametnikud plaanilisi kontrolle sigalates, kanalates ning vasikalautades, tapamajades ja katseloomade kasvatamise, vahendamise ja kasutamise ettevõtetes. Järelevalve teostamisel tehakse koostööd Politsei ameti, Keskkonna-inspektsiooni ning vabatahtlike loomakaitseorganisatsioonidega.

2005. aasta jooksul inspekteeriti 10 595 ettevõtet, avastati 545 loomakaitse nõuete rikkumist ning algatati 15 väärteomenetlust. Põhilised rikkumised avastati veiste pidamise osas. Suurimaks probleemiks on vasikate lõaspidamine, mis on Eestis kehtiva seadusandluse kohaselt keelatud. Rikkumisi avastati ka sigade ning lemmikloomade pidamise osas ning loomade kaitsel tapamajades ning transpordil.

Loomakaitse alase järelevalve taset Eestis kontrollis ka Euroopa Komisjoni missioon, mis leidis aset 5.-9. septembrini 2005. Selle käigus kontrolliti loomakasvatuse ettevõtteid ja tapamajasid ning järelevalve korraldust Valga ja Viljandi maakondades. Üldiselt jädi loomakaitse alase järelevalve tasemega Eestis rahule.

Paranenud on infovahetus ühiskondlike loomakaitseorganisatsioonide ja VTA vahel. Regulaarselt toimuvad koosolekud ning 2005. aastal toimus ka esimene ühiskoolitus veterinaar keskuste spetsialistide ning loomakaitse seltsi esindajatega. Edaspidiseks plaanitakse uusi ühiseid üritusi.

Põllumajandusministeeriumis on ettevalmistamisel lemmikloomade pidamisnõudeid käsitlev määrus, mille kohaselt on VTA-l võimalik põhjalikumalt korraldada ka lemmikloomade heaolu alast järelevalvet. Nimetatud määrus peaks jõustuma 2006. aasta jooksul ning sätestama täpsemad nõuded koerte, kasside jt. lemmikloomade pidamisele- ruuminõuded, nõuded mikrokliimale, keti pikkus koertel jne.

Toidukontroll

Heneli Lamp

Seoses uute toiduhügieeninõudeid käsitlevate EL õigusaktide (edaspidi hügieenipakett) vastuvõtmisega ning nende jõustumisega 01. jaanuarist 2005 tegi VTA Põllumajandusministeeriumile ettepaneku luua Toidukomisjoni raames asjaomaseid järelevalveasutusi kaasav eksperttöögrupp. Töögrupi eesmärgiks oli läbi arutada hügieenipaketi üldsätted ja -nõuded, teha kindlaks järelevalvepõhimõtete ja -korralduse ning infrastruktuuri osalise ümber vaatamise ja vajalike rakendatavate tegevuste vajadus ning algatada vastavate valdkondade õigusaktide väljatöötamist. Töögrupi töö vältas aktiivselt läbi aasta.

Hügieenipakett koosneb 2004. a kevadel vastu võetud Euroopa Parlamendi ja Nõukogu määrustest nr 852/2004, 853/2004,

854/2004 ja 882/2004 ning pakatile hiljem lisandunud ja lisanduvatest täiendusi ja rakendusmeetmeid sisaldavatest otsekohalduvatest (loe siseriiklikesse õigusaktidesse ümberkirjutamata kehtivatest) õigusaktidest. Seoses sellega tunnistati 01. jaanuarist 2006 kehtetuks siseriiklikud hügieeninõudeid sätestavad ees-kirjad, kuna need ei olnud hügieenipaketi jõustumisest tulenevalt enam asjakohased.

JRK. NR	TOIDUGRUPP	ETTEVÕTETE ARV SESUGA JAAN. 2004	ETTEVÕTETE ARV SESUGA JAAN. 2005	ETTEVÕTETE ARV SESUGA JAAN. 2006
1	Lihaettevõtted: suur väike	14 122	17 125	17 113
2	Piimaettevõtted	41	42	40
3	Kalaettevõtted	94	96	101
4	Kala kaldaletoomiskohad	-*	58	69
5	Kalalaevad	-*	1327**	1390**
6	Tehaslaevad	11	11	11
7	Munapakenduskeskused	20	18	13
8	Munatooteid tootvad ettevõtted	1	1	1
9	Mittelloomset päritolu toidutooret ja toitu töötlevad ettevõtted	330	332	341
10	Toidutoorme ja toidu ladustamise ettevõtted	379	384	353
11	Mee pakkimisetevõtted	14	15	16
12	Toidutoorme ja toidu veo ettevõtted	261	328	367
13	Mahepõllumajanduslikud töötlemisetevõtted	4	7	11
14	Enesekontrolli raames võetud proove analüüsivad laboratooriumid	103	99	92
15	KOKKU	1280	1533 (v.a p 5)	1545(v.a p 5)

* andmed puudusid või järelevalveulatuse laienemine

** Kalalaevade riikliku registri andmete põhjal

Tabel 2. VTA järelevalveobjektide arvandmed ettevõtete liikide kaupa 2004-2006

Eestit külastas ka tavalisest rohkem erinevaid DG SANCO Toidu- ja Veterinaarbüroo missioone (BSE, Läänemere kalades dioksiinide ja muude kloororgaaniliste saasteainete sisalduse kontrollimise hindamine, toiduainete ametliku kontrollisüsteemi ja eriti toiduainete hügieeni kontrollimise hindamine, inimtarbimiseks mõeldud teatavate loomsete toodete-liha ja piim ning tooted nendest-kontrollisüsteemi hindamine), kontrollimaks VTA haldus-suutlikkust toiduohutuse valdkonnas ning erinevate sektorite nõuetele vastavusse viimist ettevõtete baasil. Toimunud missioonide raportite ettekirjutuste põhjal on tehtud täiendusi ja muudatusi nii VTA keskasutuse, kui ka kohalike asutuste töökorralduses.

Lisaks DG SANCO Toidu- ja Veterinaarbüroo missioonidele kontrollisid 2005.aastal Venemaa Föderatsiooni Veterinaar-teenistuse inspektorid kahel korral ka Eesti liha-, piima-ja muna-ettevõtteid ning tehaslaevu, millised olid huvitatud oma toodangu ekspordist Venemaale. Esimene inspekterimine viidi läbi 2004.a juulikuus. 2005. aastal inspekteritud 6 tehaslaevast sai ekspordiloo 3, 13st liha-, piima-ja munaettevõtetest sai ekspordiloo 4 ettevõtet.

1. juulil 2005 kehtestati zoonooside, zoonooside seire, toidutekkeliste haiguspuhangute põhimõtted ning käitleja kohustused zoonooside ja zoonoosete haigustekitajate esinemise korral. Seire hõlmab andmete kogumist zoonooside ja zoonoosete haigustekitajate esinemise kohta loomadel, toidus, söötades ja inimestel, mis on vajalik zoonooside arengute ja allikate kindlaks määramiseks. Loomatauditõrje seaduse alusel korraldab zoonooside seiret Veterinaar- ja Toiduamet, täpsemalt toiduosakond. Seire korraldamisel teeb osakond koostööd sööda osas Taimetoodangu Inspektsiooniga, inimestel levivate zoonooside epidemioloogia ja toidu osas Tervisekaitseinspektsiooniga ning loomulikult ka asutuse loomatervise osakonnaga. 2005.aasta juunis esitas VTA Euroopa Komisjonile esimese riikliku zoonooside aruande 2004.aasta kohta. Seoses mõteseaduse § 5 lõike 2 jõustumisega 1. jaanuarist 2005 kaasnesid täiendavad nõuded ka järelevalveasutustele, kus riikliku järelevalve käigus, kui järelevalve tulemuste alusel tehakse ette-

kirjutus, määratakse rahaträhv, alustatakse vääртеomenetlust või piiratakse erioigust, peab mõtetulemuste jälgitavus olema tõendatud. Sellest tulenevalt oli ka VTA-l vajalik taotleda erialase kompetentsuse hindamine ja tõendamine Eesti Akrediteerimiskeskuse poolt. Osakonna poolt peale aastast andmete kogumist, dokumentide vormistamist, mõtetegevuse kvaliteedikäsiraamatu koostamist ning järelevalveametnike koolitamist tunnistati VTA pädevaks keskkonnaparameetrite, pikkuse ja massi mõtetegevuse osas. Tunnistus kehtib kaks aastat.

Nr	Analüüsi liik	Proovide arv	Nõuetele mittevastavused		Planeeritav proovide arv 2006.a
			Nr	%	
1	Saasteained				
1.1	Taimkaitsevahendite jäägid (imporditud ja sisseveetud puu- ja köögivil)	176	6	3,4	205
1.2	Mükotoksiinid (pähkliid, teraviljatooted, kuivatatud puuvili, jmt)	95	2	2,1	100
1.3	Muu: 3 MCPD, patuliin, raskemetallid, bensopüreen nitraadid, propüleenglükool, jmt)	140	3	2,1	163
2	Kiiritatud toit	0	-	-	10
3	GMO	15	0	0,0	20
4	Zoonooside seire (Salmonella, Campylobacter, Listeria monocytogenes)	2118	33	1,6	2857
5	Mikrobioloogia ja muud analüüsid (sh hügieeniproovid, organoleptika, kvaliteedinäitajad pH, NaCl, jmt)	6534	374	5,7	6160
6	Lisaained	852	22	2,6	432
	Nõuetele mittevastavad proovid %			2,5	
	Proovide arv kokku	9931			9947

Tabel 3. Järelevalve käigus 2005.a võetud proovid, nende tulemused ning planeeritav proovide arv 2006.a

28.veebruari 2005. sõlmisid Veterinaar- ja Toiduamet ning Keskkonnainspeksioon koostöölepingu, eesmärgiga tõhustada koostööd ja infovahetust kalapüügi- ja käitlemise valdkonnas riiklike järelevalveülesannete täitmisel.

Aasta lõpus alustati koostöölepingu ettevalmistamist ka Tervisekaitseinspeksiooniga (TKI), mis allkirjastati 17. märtsil 2006. Koostöölepe eesmärgiks on reguleerida VTA ja TKI horisontaalset koordinatsiooni ning kontrolli zoonooside ja toiduohutuse üle terve ahela ulatuses toidujärelevalve ja nakkushaiguste epidemioloogia järelevalve valdkonnas.

2005.aastal asutati järelevalveanalüüside register. Registri asutamise ja kasutuselevõtmise eesmärgiks on tagada ja pidada arvestus järelevalve ning seire korras võetud ning laboratoorselt uuritud toidu ning saasteainete seire proovide ja nendest teostatud analüüside üle. Registri kasutajateks on VTA järelevalveametnikud.

Aasta jooksul osalesid osakonna peaspetsialistid ja VTA kohalike asutuste järelevalveametnikud 30. erineva valdkonna ja teemalistel koolitustel. Nendest kümne koolituse korraldamisel kaasati TAIEX'I (Technical Assistance Information Exchange Office) eksperte ja finantsabi ning seminarid viidi läbi *Regional Training Program* raames.

Hügieenipaketi jõustumine 1. jaanuarist 2006 a. on järelevalveasutustele toonud kaasa senise järelevalvepõhimõtete ja korralduse ning infrastruktuuri osalise ümbervaatamise ning lisanduvatest täiendusi ja rakendusmeetmeid sisaldavatest otsekohalduvatest õigusaktidest tulenevalt jätkuvad tegevused ka 2006. aasta jooksul. Peamised muudatused on sisseviidud ja/või on sisseviimisel järelevalveprotseduurides ning -dokumentatsiooni vormides, nende täitmises ja rakendumises, kuna need põhinesid seni kehtinud ja tänaseks kehtetuks tunnistatud õigusaktidel. Siinkohal võib näitena tuua järgmised VTA tegevusi mõjutavad muudatused: tunnustamisele mittekuuluvate käitlemisettevõtete teavitamise kohustus registreerimise eesmärgil järelevalveasutusele; hügieeninõuetes erisuse kaotamine suure ja väiksema tootmismahuga ettevõtete osas; ametliku kontrolli käigus võetud proove analüüsivate akrediteerimata laboratooriumide määramine; ametliku kontrolli käigus käitlemisettevõtetes auditeerimise läbiviimine.

Lisaks toiduseaduse muutmise jõustumisega 2006.a esimesel poolaastal lisandub VTA-le ja sellest tulenevalt ka osakonnale uusi ja täiendavaid ülesandeid. Üheks olulisemaks ülesandeks on situatsiooniplaani ohuolukordades tegutsemiseks ja integreeritud mitmeaastase kontrollkava koostamine toidu ja sööda valdkonnas. Kontrollikava sisaldab toidu ja sööda valdkonna strateegilisi eesmärke, pädevate asutuste ja nende ülesannete määramise kirjeldust nii kesk kui ka kohalikul tasandil, ametlike kontrollide üldist korraldust, kontrollisüsteemide kirjeldust.

Seoses Vabariigi Valitsuse 9. jaanuari 2006. a korraldusega nr 51 "Asjatundjate komisjoni moodustamine toiduvaldkonna järelevalveala ümberkorraldamiseks" ning Vabariigi Valitsuse 16.03.2006.a vastu võetud otsusega, antakse toiduseadusest tuleneva toiduohutuse alase järelevalve teostamise pädevus VTAl. Järelevalvepädevuse ülevõtmise tähtpäevaks on määratud 1. juuli 2007. Seoses valdkonna koondumisega VTA järelevalve alla lisanduvad osakonnale rida täiendavaid tegevusvaldkondi ja ülesandeid TKIlt ja Tarbijakaitseametilt (edaspidi TKAlt). Et tagada toiduohutuse järelevalve jätkusuutlikkus ja selle kvaliteedi parendamine alustati tegevusvaldkondade ja ülesannete ülevõtmise protsessi ettevalmistamist juba 2006. aasta alguses.

Põllumajandusloomade aretus ja geneetiliste ressursside säilitamine

Maie Help

Põhiosa tööst põllumajandusloomade aretuse valdkonnas moodustas põllumajandusloomade aretuse seaduse ja selle alusel koostatud õigusaktide nõuete ning Euroopa Liidu õigusaktide täitmise kontroll tunnustatud aretusühingu, jõudluskontrolli läbi-viija, ohustatud tõu säilitaja ja loomaomaniku juures, samuti aretusprogrammide ja säilitusprogrammide täitmise järelevalve. Toimus aretusorganisatsioonide poolt tunnustamisel esitatavate

aretus- ja säilitusprogrammide vastavusse viimine Euroopa Ühenduse aretuslase seadusandluse nõuetega.

Järelevalveametnikud teostavad järelevalvet 10% ulatuses jõudluskontrolli all olevates karjades (piimaveised, sead, lambad-kitsed, hobused) juures. Tunnustatud aretusühingutes viiakse kontroll läbi igal aastal.

Aretustegevuseks tunnustatud aretusühingud on:

- Eesti Tõuloomakasvatajate Ühistu;
- Eesti Maakarja Kasvatajate Selts;
- Eesti Tõusigade Aretusühistu;
- Eesti Hobusekasvatajate Selts;
- Eesti Sporthobuste Kasvatajate Selts;
- Eesti Hobuse Kaitse Ühing;
- Eesti Traaviliit;
- Eesti Lambakasvatajate Selts;
- Eesti Linnukasvatajate Selts

2005. aastal kontrollisid järelevalveametnikud põllumajandusloomade aretustoetuse taotlustes esitatud andmete õigsust ja taotlejate vastavust toetuse saamiseks kehtestatud nõuetele. Samuti kontrolliti ohustatud tõugu looma kasvatamise eest makstava põllumajandusliku keskkonnatoetuse taotlustes olevate andmete õigsust.

Ohustatud tõugu loomad	2004		2005	
	Taotluste arv	Taotletud loomade arv	Taotluste arv	Taotletud loomade
Eesti hobune	238	855	255	941
Tori hobune			190	452
Eesti raskeveo			32	100
Eesti maatõugu veis			113	687

Allikas: PRIA

Tabel 4. Ohustatud tõugu looma kasvatamise eest põllumajandusliku keskkonnatoetuse taotluste statistika 2004.- 2005.a.

2005. aastal koostati büroo järelvalveametnikele järelevalve ja kohapealse kontrolli teostamiseks järgmised tegevusjuhised:

- a. põllumajandusloomade aretustoetuse taotluses esitatud andmete õigsuse kontrollimisel;
- b. järelkontroll-lüpside menetlemisel;
- c. väärteoasjade menetlemisel;
- d. kitsede aretuse järelevalve koordineerimisel ja teostamisel;
- e. karusloomade aretuse järelevalve koordineerimisel ja teostamisel;
- f. lihavede aretuse järelevalve koordineerimisel ja teostamisel;
- g. lammaste aretuse järelevalve koordineerimisel ja teostamisel.

2005. aastal alustati piimavede pidajate üle järelevalve tegevuse ühtlustamiseks +/- küsimustiku koostamist. Eelpoolnimetatud küsimustik on põllumajandusloomade aretusala kontrollakti lisa ja selle kasutuselevõtmise eesmärgiks on ühtlustada erinevate inspektorite poolt läbiviidavat järelevalvetegevust. Küsimustik võetakse kasutusse 2006. aasta teises kvartalis.

Järelevalveametnikud tegid ettekirjutusi piimavede kasvatajatele kontroll-lüpsi läbiviimise nõuete rikkumise kohta. Ettekirjutustega nõuti iga lehma piimakoguse määramist kilogrammides kümnendiku täpsusega ja piimakoguse määramiseks tuleb kasutada Jõudluskontrolli Keskuse (JKK) poolt heaks kiidetud piimameetrit, mis on JKK-s testitud üks kord 12 kuu jooksul või taadeldud kaalu.

Rikkumisi oli ka lehmade paaritus-, poegimis-, kinnijätmis- ja karjast väljaviimise andmete edastamise osas. Lehmnoorkarja paaritustest, kaalumistest ning noorloomade karjast väljaviimisest tuleb teavitada Jõudluskontrolli Keskust sündmusele järgneval kontrollpäeval.

Järelevalvetoimingute käigus selgus, et paljud lihavede kasvatajad ei omanud jõudlusandmete koguja tunnistust ning ei pidanud kinni jõudluskontrolli läbiviimise nõuetest, mille kohaselt tuleb loomi

kaaluda teatud perioodide tagant. Rikuti nõudeid, mille järgi noorloomadel registreeritakse kehamassid- vasikatel sünnimass nädala jooksul peale sündimist, 200 päeva mass kaalutuna või mõõdetuna vanusevahemikus 150-250 päeva ja 365 päeva mass kaalutuna või mõõdetuna vanusevahemikus 325-405 päeva.

	Koostatud kontrollakte	Koostatud järelkontrollakte
Piimavede	201	165
Lihavede	24	5
Sead	28	8
Lambad	4	2
Kitsed	1	0
Hobused	14	0
Ohustatud tõud	87	29
Eesti Tõuloomakasvatajate Ühistu	2	4
Jõudluskontrolli Keskus	1	1
Eesti Lambakasvatajate Selts	1	2
Eesti Sporthobuste Kasvatajate Selts	1	0
Traaviliit	2	0
Eesti Tõusigade Aretusühistu Seemendusjaam	4	
Eesti Tõusigade Aretusühistu	1	0
Eesti Hobusekasvatajate Selts	1	1
Eesti Maakarja Kasvatajate Selts	3	
Eesti Hobuse Kaitse Ühing	1	3
PRIA andmebaasis loomad, kellel puudub tõunimetus	110	0
KOKKU	486	220

Tabel 5. Aretusalased järelevalvetoimingud 2005. aastal

Seakasvatatajatele tehti ettekirjutusi Eesti Tõusigade Aretusühistu aretusprogrammi korrale vastava algdokumentatsiooni kasutusele võtmiseks farmis ning samuti aretusealaste andmete õigeaegse esitamise nõude täitmatajätmise kohta. Avastati ka üks tunnistuse taasevendaja.

Lambapidajatele tehtud ettekirjutustes on põhiliselt ära toodud jõudlusandmete koguja tunnistuse puudumine.

Kuna Euroopa Komisjoni otsusega (2003/100/EC) on kehtestatud miinimumnõuded lammaste aretusprogrammidele, et saavutada lammaste resistentsus TSE (transmissiivse spongiformse entsefalopaatia) suhtes, alustati 2005. aastal lammaste TSE genotüüpiseerimist.

2006. aastal on oodata põllumajandusloomade aretustoetuse muudatust, kus täpsustatakse ohustatud tõugude säilitamist puudava tegevuse nõuded ja nõuded säilitusprogrammidele. Põllumajandusloomade aretuse ja turukorraldustoetuste osakond osaleb eelpoolnimetatud eelnõu ettevalmistamisel. Käesoleva aasta lõpuks on vajalik läbi viia Transition Facility projekt 2004/006-270.06.02 "Põllumajandusloomade molekulaarne genotüüpiseerimine". Lammaste genotüüpiseerimise nõue sisaldub eesti tumedapealiste ja eesti valgepealiste lammaste aretusprogrammis.

Turukorraldus

Vivika Eha, Aivar Alt, Sirje Sokk

Piimatoodete turukorraldustoetuste järelevalve

Vastavalt Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seadusele kontrollib kasutustoetuse ja sekkumiskokkuostu korral ning eraladustatavate põllumajandustoodete vastavust kvaliteedi- ja koostisnõuetele ning teise liikmesriiki toimetamise korral väljastab kvaliteedisertifikaadi Veterinaar- ja Toiduamet. Piimatoodete kasutustoetuse eesmärgiks on suurendada loomsete rasvade kasutamist. Toetust saavad või tootjad, ümbertöötledajad või lõppkasutajad nende või, kontsentreeritud või ja koore koguste kohta, mida kasutatakse kondiitritoodete, jäätise jms valmistamiseks. Vastavate toodete valmistamiseks võib kasutada ka nn. sekkumisvõid. Sekkumiskokkuostu abil stabiliseeritakse piimatoodete turgu, tagades tootjatele minimaalse hinnataseme toodetud või eest. Selle meetme raames ostavad sekkumisametid kokku heakskiidetud ettevõtetes toodetud võid ning korraldavad selle ladustamise ja müügi. Eestis täidab sekkumisameti ülesandeid Põllumajanduse Registrate ja Informatsiooni Amet (PRIA).

2005. aastal jätkus järelevalve teostamine 2004. aastal rakendunud meetmete - või ja koore kasutustoetus ning "Ekstra kvaliteet" või sertifitseerimine - üle, millele lisandus ka või sekkumiskokkuostu alane järelevalve.

Kokku kontrolliti piimatoodete turukorralduslike meetmete raames 9 Toiduseaduse alusel tunnustatud ettevõtet:

- piimatoodete kasutustoetust taotles 5 ettevõtet, lisaks inspekteeriti ka kahte lõpptoodete tootjat
- või sertifitseerimist taotles 1 ettevõte
- taotlusi või sekkumiskokkuostuks esitas 3 ettevõtet ning kontrolliti ka kolme võid ladustavat ettevõtet.

Kokku teostati 248 inspekteerimist meetmeti järgmiselt:

- või kasutustoetus 105
- koor kasutustoetus 102
- või sekkumiskokkost 30
- või sertifitseerimine 11

Järelevalveproove võeti kokku 658, millest teostati 4003 analüüsi.

Turukorraldustoetuste järelevalve raames võetud proovide laboratoorseteks uuringuteks sõlmiti leping Veterinaar- ja Toidulaboratooriumiga.

Seoses Vabariigi Valitsuse 20.04.2004 määruse nr 160 "Makseagentuuri ja kontrolliasutuste koostöö täpsem kord" muutmisega vaadati üle ka järelevalve protseduurireeglid, viidi nendes vastavad muudatused ja kooskõlastati makseagentuuriga PRIA.

Lihatoodete turukorraldustoetuste järelevalve

2005.a rakendus turukorralduslik meede, mis käsitles soodusimpordimaksuga imporditud töötlemiseks mõeldud külmutatud veiseliha töötlemise järelevalvet. Järelevalve teostamiseks koostati asjakohane kontrollprotseduur. Teema raames inspekteeriti lihatoöstusi kokku 6 korral.

Järelevalve veise- ja searümpade kvaliteediklasside määramise süsteemi kontrolli osas

Veterinaar- ja Toiduamet viis 2005. aasta esimes ja teises kvartalis kõigis veiserümpade SEUROP klassifitseerimisega tegelevates tapamajades läbi Eesti Konjunktuuriinstituudile igapäraselt edastatavate veiseliha kokkuostuhindade kontrolli veendumaks, et tööstused on endi edastatava info korrektselt arvutanud, kuna 12. jaanuaril 2005. a pandi eelmainitud järelevalvekohustus VTA-le "Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse muutmise seadusega". 2005. a tähtsaim sündmus klassifitseerimise järelevalve valdkonnas leidis aset aprillikuus, mil Eestit väisas

Euroopa Ühenduste täiskasvanud veiste rümpade klassifitseerimissüsteemi rakendamist kontrolliv rahvusvaheline inspekteerimiskomitee missioon. Missioon külastas kõiki kolme veiserümpade SEUROP klassifitseerimisega tegelevat lihatoöstust, Põllumajandusministeeriumi saalis korraldati Eesti olude tutvustamiseks koosolek, kus enda osalusest ja kohustustest antud valdkonnas andsid ülevaate nii ministeeriumi, VTA kui Eesti Konjunktuuriinstituudi esindaja. Missiooni tulemusi kajastava raporti põhjal võib järeldada, et komitee jäi Eestis toimiva süsteemiga rahule, siiski tehti mõningaid konstruktiivseid ettepanekuid ja ettekirjutusi olukorra parendamiseks. Aprillis kinnitas Komisjon ametlikult Eestis kasutamiseks lubatavad searümpade klassifitseerimismeetodid ja seadmed, oluline nõue, mis hakkas sama otsusega kehtima oli see, et UltraFom300-ga mõõtmisel peab searümba pinnale jääma märk mõõtmiskoha kohta. Selle nõude täitmiseks peavad tööstused endi seadmeid spetsiaalse markeerimisseadmega täiendama. Oktoobrikuus muudeti põllumajandusministri klassifitseerimise-alaseid määruseid, olulisima muudatusena lisandus nõue tapamajadele kajastada loomade tarnijatele esitatud arvetel selgelt seda, kas arvel näidatakse rümpade tapasooja massi või massi, mille puhul on arvestatud lubatud jahtumiskadu 2%.

Aasta jooksul said veiserümpade klassifitseerija tunnustuse 2 uut spetsialisti ja searümpade klassifitseerija tunnustuse 1 spetsialist, detsembrikuu lõpu seisuga töötas Eesti tapamajades 8 tunnustatud veiserümpade klassifitseerijat ning 11 searümpade klassifitseerijat. Läbi viidi 16 korralist searümpade klassifitseerimise inspekteerimist ja 1 järelvisiit, mille tingis tapamaja poolt tehtud viga andmete edastamisel loomade tarnijatele. Veiserümpade klassifitseerimise kontrollimiseks sooritati tapamajadesse 24 korralist ja 5 järelvisiiti, mille jooksul kontrolliti 1100 suvaliselt valitud veiserümpa.

Turukorralduslikel eesmärkidel põllumajandustoodetele kehtestatud koostis- ja kvaliteedinõuete kontrolli (või, võiderasvad ning joogipiim) ning geograafilise tähise ja päritolunimetuse kaitsega seotud järelevalve

Turukorraldustoetuste järelevalve büroole lisandusid 2005.aastal uued turukorraldusalasel teemad, mis tulenevad Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seadusest ja Euroopa Liidu otsekohalduvatel õigusaktidest :

- võiderasvade (piimarasvad, margariinid, rasvad, mis on kokku segatud taimsetest ja loomsetest rasvadest) koostis-kvaliteedi ja nimetuse nõuetele vastavuse järelevalve;
- joogipiima koostis-kvaliteedi ja nimetuse nõuetele vastavuse järelevalve;
- geograafiliste tähiste, päritolunimetuste ja garanteeritud traditsiooniliste eritunnuste kaitse.

Kõigi kolme teema ulatuses alustati 2005. aastal järelevalve planeerimist ja järelevalveprotseduuride koostamist. Planeerimise käigus kaardistati olukord ja situatsioon kõigis kolmes valdkonnas, eesmärgiga , saada tõest materjali optimaalse sagedusega järelevalve teostamiseks. Võiderasvade koostis-kvaliteedi järelevalve raames alustati inspekteerimiste läbiviimisega tööstusettevõtetes.

2005. aastal alustati tihedamat koostööd Tarbijakaitseametiga. Põllumajandusministeeriumis toimusid regulaarselt ümarlauakohtumised piimatoodete koostise ja nimetuse nõuetele vastavuse küsimustes. Arutluse all on olnud põhiliselt toidu märgistamise teemad: piimatoodete, mille valmistamisel on kasutatud taimseid rasvu, märgistamine ning taluvõi nimetuse kasutamine kaubamärgina. Kohtumiste laiemaks eesmärgiks on olnud ühtsete eesmärkide ja arusaamade loomine toidu märgistamise nõuete ja kontrollimise osas, vältimaks toidu võltsimist ja tarbija eksitamist.

2006.aastal lisanduvad Turukorraldustoetuste järelevalve büroole muna ja linnuliha turukorraldusalasel järelevalve organiseerimine. Büroo tegeleb ka kala turukorraldustoetuste järelevalve planeerimise ja tegevusjuhiste koostamisega.

Kauplemine, import ja eksport

Regina Pihlakas

2005. aastal oli kauplemise ning impordi ja ekspordi osakonna ametnike põhitegevuseks järelevalve teostamine Euroopa Liidu välispiiriga kattuvale Eesti Vabariigi piiril veterinaar- ja toidukontrollile alluva kauba impordil ja transiidil kolmandatest riikidest, samuti liikmesriikide kaubavahetusel.

2005. aastal läbis piiril kontrolli kokku 3658 kaubapartiid, millest 3617 juhul oli tegu loomset päritolu saadustega ning 41 partiid olid elusloomad. Aasta jooksul võeti piiril loomsetest saadustest proove mikrobioloogilisteks uurimisteks 123, millest teostati 141 analüüsi. Nende põhjal tuvastati nõuetele mittevastavusi kuuel korral. Uurimiseks saasteainete sisaldusele võeti proove 42 korral, millest teostati 48 analüüsi. Tagastamisele suunati eelmisel aastal kokku kaheksa kaubapartiid ja hävitamisele suunati 18 partiid. Loomade ja loomsete saaduste kauplemise ning nende impordi ja ekspordi veterinaarjärelevalve seaduse alusel tunnustati 2005. aastal kuus käitlemisettevõtet Euroopa Liidu nõuetele mittevastava kauba ladustamise valdkonnas. Sellistes ladudes toimuva üle teostavad pidevat järelevalvet piiripunktide veterinaarjärelevalveametnikud.

2005. aastal menetleti 7 väärtegu, rahatrahve määrati neljal ning hoiatustrahv kolmel juhul. Põhilised põhjused väärtegade algatamiseks ja menetlemiseks olid seotud kaupade impordil mittenõuetekohase märgistamisega, Euroopa Liidu välispiiril veterinaarkontrolli läbimata jätmisega, samuti oli probleeme tolliladude ning -terminalidega.

2005. aasta augustis tunnustati nõuetele vastavaks ja alustas tööd Muuga piiripunkti juurde kuuluv inspekteerimiskeskus. Inspekteerimiskeskuse näol on tegemist veterinaar- ja toidukontrolli piiripunkti eraldi paikneva osaga, mis vastavalt Euroopa Liidu õigusaktidele peab olema nõuetekohane ja tunnustatud. Senini puudus võimalus suure partiina (laeva trümmidesse laotuna) inimtoiduks

kasutatavate loomsete saaduste impordiks ja transiidiks läbi Muuga sadama, sest sadamas puudusid tingimused selliste kaupade veterinaarkontrolli läbiviimiseks.

Toidu ja sööda ohuteadete süsteem ehk RASFF (Rapid Alert System for Food and Feed) on osa Euroopa Komisjoni infosüsteemidest, mis on loodud tarbija kaitsmiseks toidust ja söödast pärinevate ohtude eest. Süsteemis osalevad Euroopa Komisjon, Euroopa Toiduohutusamet ja liikmesriigid. Kui võrgustiku liikmel on andmeid tõsise, toidust või söödast tuleneva inimeste tervisega seotud vahetu või kaudse riski kohta, siis tuleb sellest koheselt teatada Komisjonile, kes edastab teabe viivitamata teistele võrgustiku liikmetele. RASFF kontaktasutuseks Eestis on Veterinaar- ja Toiduamet ning kontaktisikuks kauplemise ning impordi ja ekspordi osakonna töötaja. 2005. aastal on RASFF kontaktisiku poolt koostatud ja Euroopa Komisjonile edastatud 25 ohuteadet Eestist leitud nõuetele mittevastavate kaupade kohta. Põhilisteks mittavastavusteks on mikrobioloogiliste näitajate ja lisaainete ülenormatiivne sisaldus toiduainetes. Mentletud on kaksteist Komisjoni poolt väljastatud ohuteadet, milles nimetatud toodete sihtkohaks on olnud Eesti. Nende teadete väljasaatmise põhjuseks on olnud toiduga kokkupuutuvates materjalides sisalduvad inimese tervisele ohtlikud ained.

Aasta jooksul osalesid osakonna järelevalve- ja kontrollibüroo töötajad aktiivselt ka seadusloomes. Olulisemateks uuteks õigusaktideks, mille eelnõude ettevalmistamisel osaleti, oli töö Toiduseaduse muutmise eelnõuga ning hügieenipaketist tulenev õigusaktide muutmine. Samuti muudeti seniseid või koostati uusi juhendeid inspektoritele, kes vahetult piirivormistamisega tegelevad.

Märkimata ei saa jätta ka tihedat ning tulemuslikku koostööd Maksu- ja Tolliametiga (MTA). Tänu 2004. aasta detsembris VTA ja MTA peadirektorite poolt alla kirjutatud koostöölepingule toimusid mitmed kokkusaamised, mis on viinud üha paremale teineteise mõistmisele, lahendanud väga mitmed arusaamatused ning

taganud erinevate protseduuride harmoniseerimise ning ametnike omavahelise parema suhtlemise kahe ametkonna vahel. Peale Maksu- ja Tolliameti tehti koostööd ka Tarbijakaitseameti, Tervisekaitseinspeksiooni, Taimetoodangu Inspeksiooni ja Veterinaar-ja Toidulaboratooriumiga.

2005. aastasse jääb ka suuremahulise illegaalse impordi juhuse avastamine. Tegu oli väga suure koguse (üle 500 tonni) külmutatud liha smuugeldamise katsega läbi Eesti Venemaale. Taolisi salakaubaveo juhtumeid avastati ka teistes liikmesriikides ning liikmesriikide piiriveterinaarteenistuste ning tolli väga hea koostöö tulemusena suleti Aasia riikidest läbi Euroopa suuremate sadamate ning Balti riikide minev salakaubaveo tee Venemaale.

2005. aastal toimus mitmeid erinevaid missioone Euroopa Komisjoni poolt. 27. - 29. septembril toimus Euroopa Komisjoni RASFF TEAM-i missioon, mille käigus tutvuti RASFF-i funktsioneerimisega Eestis ning süvendati veelgi koostööd Eestis RASFF toimimisega seotud isikute ning Euroopa Liidu vastava teenistuse vahel.

Detsembris toimus DG SANCO Toidu- ja Veterinaarbüroo (FVO) missioon, mille teemaks oli järelevalve korraldus veterinaarkontrolli-

le alluvate kaupade transiitveol ning selliste kaupade ladustamine selleks nõuetekohaseks tunnistatud tolliladudes.

2006. aasta alguses (märtsikuus) toimus DG SANCO Toidu- ja Veterinaarbüroo (FVO) missioon, mille käigus Euroopa Liidu eksperdid külastasid Luhamaa maantee ning Muuga sadama veterinaar-ja toidukontrolli piiripunkte. Nimetatud missiooni eesmärgiks oli hinnata eluloomade ning loomsete saaduste impordikontrolli süsteemi ning sellise kontrolli läbiviimiseks nõuetele vastavaks tunnistatud piiripunkte nende infrastruktuuri, tehnilist varustust ning töökorraldust. Esmakordselt hinnati ka selliseid rahvusvaheliseks liikluseks avatud piiripunkte, kus ei ole kohal veterinaar-teenistust, et hinnata tolliametnike tööd reisijate isikliku pagasi hulgas või postisaadetistes olevate toiduainete avastamiseks Euroopa Liitu sisenemisel ning reisijaga kaasas olevate lemmikloomade kontrollimist. Selleks külastasid FVO inspektorid Tallinna Lennujaama ning Eesti Post AS postitöötlemiskeskust. Samuti hinnati piiril töötavate veterinaarjärelevalveametnike ning tolliametnike tööd illegaalse loomset päritolu kauba avastamiseks. Raport ja selles tehtud ettekirjutused on olnud suureks abiks nii keskasutuse kui piiripunktide ümberkorraldamisel viimaks nad vastavusse Euroopa Liidu nõuetega, samuti seadusandluse harmoneerimisel Euroopa Liidu õigusaktidega.

Osakonna spetsialistid on läbi viinud mitmeid koolitusi, sealhulgas tolliametnikele ning rahvusvaheliste reisijatevedudega tegelevatele ettevõtetele.

KONTAKTID

Veterinaar- ja Toiduamet

Väike-Paala 3, 11415, Tallinn
Tel. 605 1710
E-post: vet@vet.agri.ee
www.vet.agri.ee

Harjumaa Veterinaarakeskus

Västriku 2b, 11312 Tallinn
Tel. 655 2736
E-post: info.harju@vet.agri.ee

Hiiumaa Veterinaarakeskus

Hiiu mnt 3, 92101 Käina
Tel. 46 22030
E-post: info.hiiu@vet.agri.ee

Ida-Virumaa Veterinaarakeskus

Pargi 25, 41537 Jõhvi
Tel. 33 70537
E-post: info.iv@vet.agri.ee

Jõgevamaa Veterinaarakeskus

Ravila 10, 48306 Jõgeva
Tel. 77 21172
E-post: info.jogeva@vet.agri.ee

Järvamaa Veterinaarakeskus

Prääma, 72751 Paide
Tel. 38 51726
E-post: info.jarva@vet.agri.ee

Läänemaa Veterinaarakeskus

Jaani 8, 90502 Haapsalu
Tel. 47 37158
E-post: info.lm@vet.agri.ee

Lääne-Virumaa Veterinaarakeskus

Neffi 2, Piira, 44305 Rakvere
Tel. 32 27518
E-post: info.lviru@vet.agri.ee

Põlvamaa Veterinaarakeskus

Puuri tee 1, 63308 Põlva
Tel. 79 94441
E-post: info.polva@vet.agri.ee

Pärnumaa Veterinaarakeskus

Haapsalu mnt 86, 80041 Pärnu
Tel. 44 71614
E-post: info.prn@vet.agri.ee

Raplamaa Veterinaarakeskus

Kuusiku tee 6, 79511 Rapla
Tel. 48 92590
E-post: info.rapla@vet.agri.ee

Saaremaa Veterinaarakeskus

Kohtu 10, pk 35, 93802 Kuressaare
Tel. 45 31273
E-post: info.saare@vet.agri.ee

Tartumaa Veterinaarakeskus

Põllu 13, 50303 Tartu
Tel. 7 401208
E-post: info.tartu@vet.agri.ee

Valgamaa Veterinaarakeskus

Tartu mnt 79, 68205 Valga
Tel. 76 43693
E-post: info.valga@vet.agri.ee

Viljandimaa Veterinaarakeskus

Karula, 71024 Viljandi
Tel. 43 35692
E-post: info.vil@vet.agri.ee

Võrumaa Veterinaarakeskus

Võrumõisa tee 4a, 65511 Võru
Tel. 78 24051
E-post: info.voru@vet.agri.ee

Veterinary and Food Board

YEARBOOK

2005/2006

FOREWORD FROM THE DIRECTOR GENERAL

Welcome to the yearbook of the Veterinary and Food Board 2005/2006.

One of the things that has an immediate impact on our lives is food, which humans need every day. Food is directly linked to our health. The Estonian consumer has faith in the quality of food of Estonian origin and this confidence needs to be earned and enhanced.

The government has taken upon itself the responsibility for doing everything in its power to ensure that the food which reaches the consumer is safe, wholesome and of a high quality. To that end, equal attention must be paid to all stages of production and processing of food, all the way through the production of feed and the birth of animals right to the point where food reaches the consumer's table. Along the food chain a set of complex animal health, animal welfare and food safety control mechanisms and procedures are implemented.

A control system based on national and EU requirements and internationally accepted principles should assure that the objective of high level food safety, animal health and animal welfare is achieved. The responsibility of the Veterinary and Food Board (VFB) is to develop the system taking into account the specific trends in different sectors and to carry out controls.

Life is constantly changing, the needs and requirements are changing and the system for controls must keep up with these changes. We are glad that the reorganisation of the system for

controls on food, based on the stable-to-table and farm-to-fork approaches, will be completed in 2007, with the VFB as the competent authority carrying out controls throughout the whole chain of food production.

I would like to take this opportunity to thank all our partners. The spread of highly pathogenic avian influenza across the world is only one of the risks in preventing of which the VFB have worked closely and effectively with the Rescue Board, the Police Board, the Health Protection Inspectorate, the Headquarters of the Defence Forces, the National Nature Protection Centre, the Veterinary and Food Laboratory, the Tax and Customs Board and many other authorities and institutions. We believe that developing relations with producers and processors is very important. Effective communication between the VFB and producers has helped to clarify the principles based on which the Board carries out its controls and introduce procedures developed to help verify that requirements are met during checks and has given us much needed feedback for better organisation of our work.

This yearbook is a summary of our progress: how far we have come in developing the system for controls, what are the results and what the future may bring.

It is our hope you will enjoy reading our yearbook.

Ago Pärtel
Director General

ORGANISATION

The Veterinary and Food Board (VFB), a governmental agency responsible for enforcing the requirements of veterinary, food safety, market regulation, animal welfare and farm animal breeding legislation and exercises state supervision over implementation of these requirements, is under the subordination of the Ministry of Agriculture.

The broader objectives of the VFB is to safeguard that food and raw material for food produced and offered for sale to consumers is safe, wholesome and of a high quality; to prevent and control infectious animal diseases; to protect humans from the risk of diseases common to animals and man and diseases transmitted from animals to man; to protect animals against actions or inactivity of humans that may pose a threat to their health and welfare; to ensure that the performance and genetic value of farm animals is improved, to preserve the gene pool of livestock and ensure profitability of farming.

To that end, the Veterinary and Food Board carries out the following tasks:

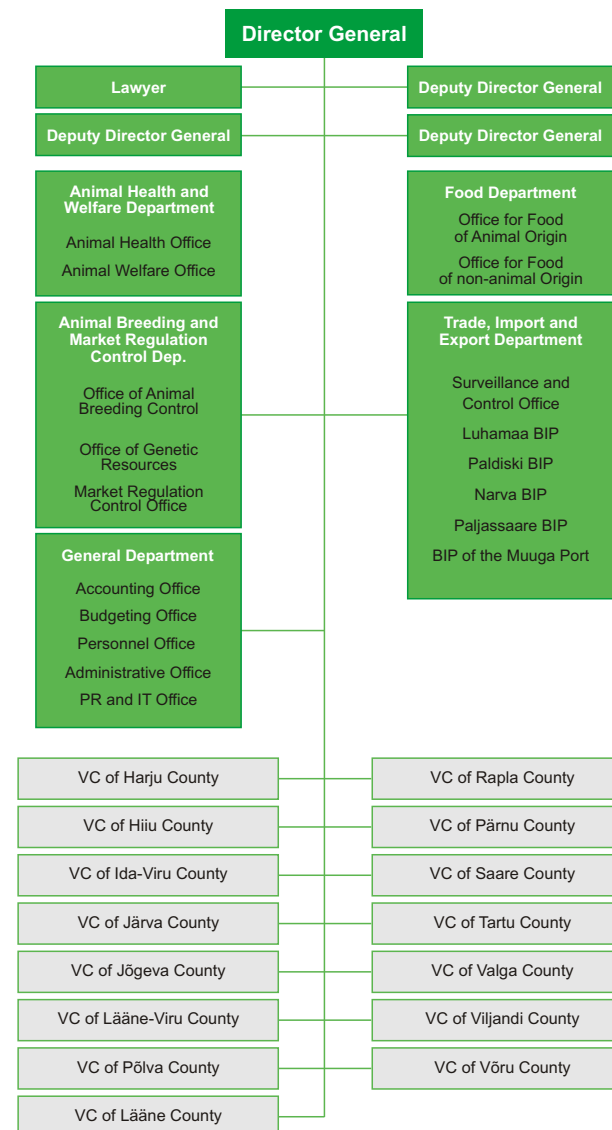
- prevention and control of infectious animal diseases;
- protection of humans from diseases common to animals and man and diseases transmitted from animals to man;
- protection of animals against actions that pose a threat to their welfare by enforcing the requirements laid down for keeping and treating animals;
- grants approval to food businesses and to persons entrusted with the task of grading carcasses;
- carries out controls on the safety of foodstuffs and their raw material throughout their production, processing, transportation and wholesale;
- performs controls on organic processing of food and its raw material;

- arranges laboratory examinations for detecting infectious animal diseases and for verifying the quality of food, feed, hay, straw, medicated feedingstuffs and potable water;
- protection of the environment from the risks of livestock farming and infectious animal diseases;
- issues activity licences for the provision of veterinary services;
- inspects how veterinarians and animal keepers manufacturing animal products use medicinal products and medicated feedingstuffs;
- carries out checks on animals, food and its raw material, including products of animal origin and agricultural products marked as organic, upon their importation to the Republic of Estonia;
- grants approval to persons engaged in farm animal breeding;
- exercises supervision over farm animal breeding;
- ensures that genetic resources of farm animals are preserved;
- ensures that appropriate monitoring procedures for implementing market regulation measures in milk and meat markets are in place.

ORGANISATIONAL STRUCTURE AND PERSONNEL OF THE VETERINARY AND FOOD BOARD

Organisational structure

VETERINARY AND FOOD BOARD

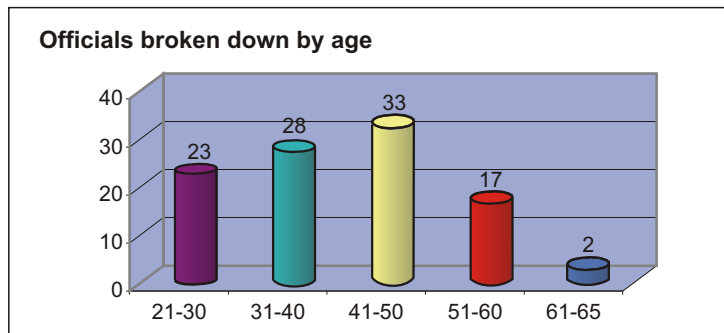
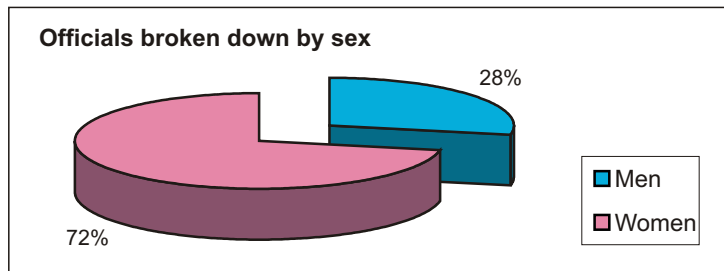
Organisational structure and personnel of the Veterinary and Food Board

The structure of the Veterinary and Food Board comprises one central office and 15 local offices veterinary centres in counties. While the primary responsibility of the central office is to co-ordinate supervision, the local centres carry out control tasks.

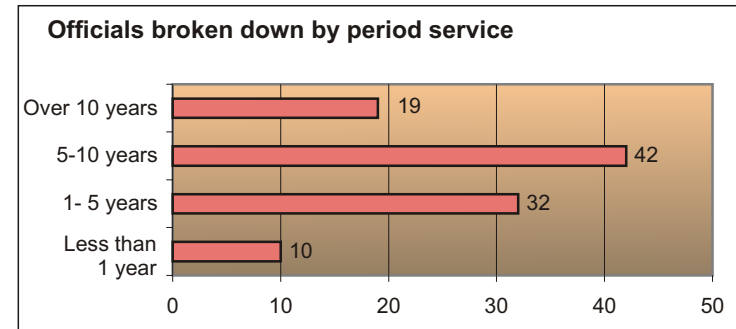
Personnel

As of 31 December 2005, the Veterinary and Food Board had a staff of 285 officials. In 2005, 11 officials were employed to work in the central office and 19 in the county veterinary centres. In 2005, 6 officials from the central office and 14 from the county veterinary centres left service.

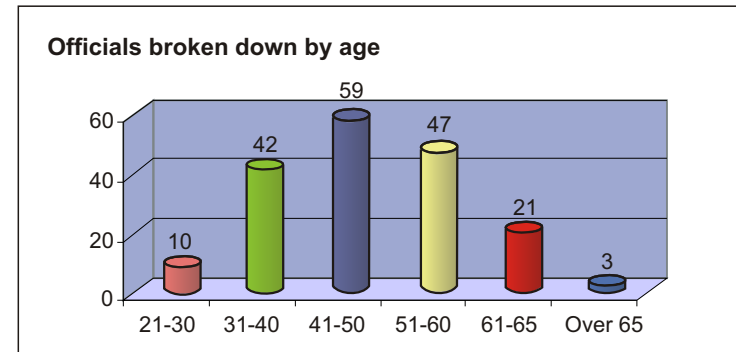
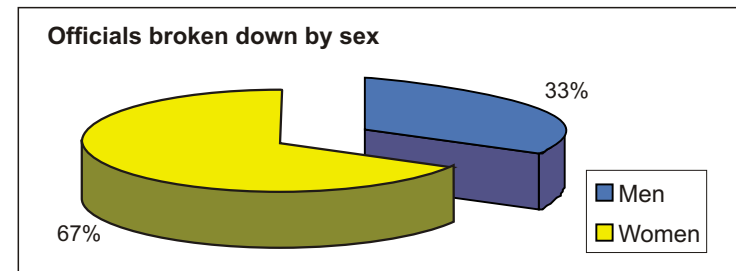
Composition of the Veterinary and Food Board in 2005
(central office)

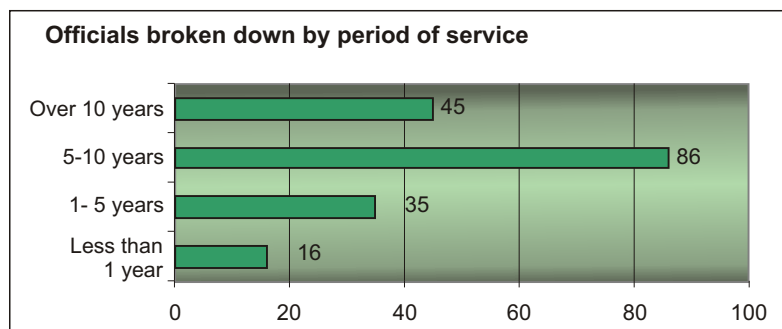

Organisational structure and personnel of the Veterinary and Food Board

Composition of the Veterinary and Food Board in 2005
(county veterinary centres)

VETERINARY AND FOOD BOARD IN 2005/2006

VFB in numbers in 2005

Inspections performed:

- animal health and welfare	10 312
- food control	5036
- farm animal breeding	706
- market regulation	294

Laboratory examinations carried out:

- animal health	318 697
- verification of compliance of food and its raw material with requirements	9931
- supervisory tasks concerning market regulation aid	4003

Veterinary and food checks at the border:

- total number of consignments	3658
--------------------------------	------

Approved businesses and persons:

- businesses approved pursuant to the Infectious Animal Disease Control Act	36
---	----

- businesses approved pursuant to the Animal Protection Act	1
- businesses approved pursuant to the Food Act 1384	
- businesses approved pursuant to the Act Concerning Veterinary Checks on Trade in Animals and Products of Animal Origin and Import and Export Thereof	6
- businesses approved pursuant to the Organic Farming Act	
- persons approved for breeding farm animals	1
- persons approved for grading of carcasses	3

At present, 649 veterinarians hold an activity licence for provision of veterinary services issued by the VFB in Estonia. In 2005, the Veterinary and Food Board had current contracts for services with 160 authorised veterinarians.

In 2005, 162 misdemeanour proceedings were initiated and penalties in the amount of 427,560 EEK were imposed.

Animal health and welfare

Enel Niin, Tarmo Serva

Animal health

Since 1994, when one case of classical swine fever was confirmed, Estonia has retained its status as a country free of highly infectious animal diseases. There is an annual programme in place according to which herds in Estonia are monitored for 40 diseases each year, evidencing that the epidemiological situation of animal populations is good.

Rabies continues to be the most serious problem in Estonia, posing a risk for both humans and animals, although the number of cases is now in decline. In 2003, 813 cases of rabies were confirmed, in 2004 and 2005, 313 and 266 respectively. The Veterinary and Food Board launched a programme to eradicate rabies from Estonia, starting

with oral vaccination of wildlife in the autumn of 2005. The objective of the programme is to reduce the number of rabies cases in wildlife, resulting in lower numbers of rabies infected domestic animals, which in turn helps to prevent people from catching rabies. Special baits are used for oral vaccination (foxes and racoon dogs), the drops are made by three small planes. The programme aims at achieving rabies-free status of Estonia. Oral vaccination of wild animals has helped to get rabies-free status in a number of countries, e.g. Finland, Switzerland, Belgium, Italy, France, Luxembourg, Holland, etc.

The first vaccination in 2005 covered the islands of Hiiumaa, Saaremaa and Muhu, Lääne County, the Island of Vormsi, Rapla County, Harju County and Naissaar, Lääne-Viru County, Ida-Viru County and partly Järva, Pärnu and Jõgeva counties (overall 25,540 km²). The initial outcomes of the vaccination are positive: the number of rabies cases registered in the vaccinated area is lower compared to the area where no vaccination was undertaken, and the results of laboratory tests revealed that 74% of targeted animals had eaten the vaccine. In spring 2006 (April-May) vaccine drops were made across whole Estonia, covering altogether 42,992 km². In order to eradicate rabies from the country, oral vaccination must be carried out yearly in spring and autumn until two years have passed from the last case of rabies diagnosed.

Year	2002	2003	2004	2005	TOTAL
Number of cases in domestic animals	68	116	59	37	280
Number of cases in wild animals	354	697	254	229	1534
TOTAL	422	813	313	266	1814

Table 1. Rabies cases diagnosed in domestic and wild animals in Estonia 2002-2005

The populations of ruminants in Estonia are still fully tested for TSE (*transmissible spongiform encephalopathy*). In 2005, 31,109 samples from bovine animals and 1,268 from sheep and goat were

examined, all negative. The Act Amending the Animal Protection Act, Farm Animals Breeding Act and Infectious Animal Disease Control Act came into force on 1 December 2005, laying down a requirement for animal-keepers to inform the authorised veterinarian or local office of the Veterinary and Food Board of slaughter for their own use of a bovine animal over 24 months of age and a sheep and goat over 18 months of age at least 24 hours prior to slaughter, enabling sampling for TSE, with the broader objective of ensuring consumers safe food.

TSE is an infectious animal disease (primarily in bovine animals, sheep, goats), which progresses slowly and has a very long latent period, causing permanent damage to the nervous system of affected animals. The disease agent is present in nervous tissue, but not in meat and milk. TSE in bovines is also known as mad cow disease or BSE (*bovine spongiform encephalopathy*).

Leucosis control programme, commenced in 1987, has effectively reduced the number of animals affected by bovine leucosis during the past decade. Whilst in 1992 leucosis was diagnosed in 33,349 bovine animals, in 2004 it was registered in 5 animals.

In the beginning of 2005 the leucosis surveillance principles were changed and aligned with the respective requirements of the European Union. Under new principles all bovine animals over 24 months of age are tested for leucosis, which means that more beef animals have been examined because their number has increased over recent years. In previous years, primarily dairy cows were monitored. Changed principles caused an increase in the number of leucosis cases. Last year 69 cases were detected, of which 52 were registered in an establishment in Valga County where beef animals are kept. Leucosis was also detected in establishments epidemiologically linked to the mentioned herd and in some other herds kept for meat and milk. This is only a temporary setback and the objective is to eradicate leucosis from cattle herds in Estonia in the near future.

Bovine leucosis is a chronic infectious disease in adult cattle, with long latent period, characterised by a malignant proliferation of haematopoietic cells resulting in formation of cancers in animals.

The autumn and winter of 2005 and the beginning of 2006 will go down in the world's and Europe's animal health history as a period of unusually wide spread of highly pathogenic H5N1 strain of avian influenza. A disease that has plagued Asian nations for years reached Europe in June 2005. During the period between autumn 2005 and spring 2006, H5N1 was found in many countries around the world. In Europe the cases of the disease involved mainly wild birds and the highly pathogenic avian influenza was diagnosed in the European Union only in some farms in France, Germany, Sweden and Denmark.

The European Commission and the veterinary services in Estonia introduced a range of measures to address the risk of avian influenza spreading. The European Commission made a decision banning imports of live poultry and meat and products of poultry meat, unprocessed feathers and parts of feathers from territories that had had an outbreak. The Veterinary and Food Board together with the Estonian Tax and Customs Board strengthened the border checks on

products of animal origin intended for own consumption that travellers bring into the country. Director General of the Veterinary and Food Board issued a directive prohibiting bird keepers to handle feed (to feed to birds) originating from at-risk areas and any bird gatherings (fairs, exhibitions). Due to the strained epizootiological situation in Europe, keeping poultry outside was banned starting from the middle of February, except for poultry kept in a fenced-off, preferably covered, areas. Whilst the ban was removed in the end of May, the requirement to keep feed and drinking water indoors or under a shade remained in force.

As an extraordinary step, a census of all bird-keepers and domestic poultry was undertaken in the first months of 2006, together with informing bird-keepers of the avian flu risk and the necessity for taking additional safety measures. As well as raising the awareness of the bird-keepers, the public was also informed of the necessity to immediately report the veterinary surveillance system of suspected birds. During the information campaign, a booklet introducing avian flu and its prevention and control measures was disseminated. In order to answer the enquiries the public may have and to give immediate information, a free avian flu information telephone was opened in the Ministry of Agriculture.

The Veterinary and Food Board arranged a series of meetings with other institutions responsible for the control of infectious animal diseases, i.e. the Health Protection Inspectorate, the Ministry of Internal Affairs, the Police Board, the Rescue Board, county and local governments, to communicate information on the strategies of prevention, detection and control of avian influenza and explain the principles of and legal basis for the cooperation of different institutions. Two-day simulation training took place in February to practice cooperation between different institutions, to check that the current crisis control plans are up to date and fit for purpose and to identify any problem areas that may impede rapid and effective eradication of an outbreak.

The VFB established a working party, including ornithologists and other competent specialists, to assess the risks linked to bird migration in spring that prepared an extensive risk analysis in March this year: "Avian Influenza: Naturally Occurring Species and Sites Presenting a Higher Risk in Estonia".

The Veterinary and Food Board has been monitoring avian flu within the framework of the national infectious animal disease control programme since 2004. The surveys for avian influenza in wild birds were commenced in 2005. All surveys undertaken have been negative so far and avian influenza has not been detected in Estonia.

Animal welfare

Official and authorised veterinarians perform regular and random checks to assess the compliance with the animal welfare requirements. The inspections are carried out to verify compliance with the requirements laid down for the conditions in which animals are to be kept, for keeping animals before slaughter and slaughtering within slaughterhouses, for displaying animals in public exhibitions, for transporting animals, and for rearing, distributing and using of experimental animals. Authorised veterinarians inspect all establishments keeping farm animals once a year, which include verifying that animal welfare requirements are fulfilled. Additionally, official veterinarians of veterinary centres perform formal inspections in pig farms, henhouses and calf housings, slaughterhouses and establishments that breed, supply and use experimental animals. In performing control tasks veterinarians work with the Police Board, the Environmental Inspectorate and voluntary animal protection organisations.

In 2005, 10,595 establishments were inspected, 545 cases of non-compliance with animal protection requirements were identified and 15 misdemeanour proceedings were initiated. The majority of breaches involved the violation of requirements set for keeping cattle. A most severe problem is the practice of tethering calves, prohibited by current legislation in Estonia. Cases of non-compliance

were registered which involved violation of requirements laid down for keeping pigs and pets and ensuring animal welfare within slaughterhouses and during transport.

A mission of the European Commission was carried out in Estonia from 5 to 6 September 2005 concerning animal welfare controls. During the mission, animal farms and slaughterhouses and the organisation of the checks in Valga and Viljandi counties were inspected. The level of animal welfare controls was regarded as generally satisfactory.

Communication between voluntary animal protection organisations and the Veterinary and Food Board has improved. Meetings are held regularly and the first joint training of veterinary centres' specialists and representatives of the society for protection of animals was organised in 2005. Joint events will be organised also in future.

The Ministry of Agriculture is preparing a regulation concerning requirements for the conditions pets are to be kept in, which will allow the VFB to carry out more thorough checks on pets' welfare. The regulation should come into force in **2006**, laying down specific requirements as to keeping dogs, cats and other pets, i.e. adequate space, microclimate, length of chain for dogs, etc.

Food Control

Heneli Lamp

As regards the adoption of new EU legislation concerning food hygiene (the hygiene package) and its coming into effect on 1 January 2005, the VFB made a proposal to the Ministry of Agriculture to establish an expert working party within the Food Committee encompassing relevant supervisory bodies. The aim of the working party was to discuss the general provisions and requirements of the hygiene package, identify the need for reviewing current principles and organisation of controls and infrastructure and the relevant steps that need to be taken and to

initiate legislative drafting in the respective matters. The working party worked intensively throughout the year.

The hygiene package includes European Parliament and Council Regulations 852/2004, 853/2004, 854/2004 and 882/2004, adopted in spring 2004, and directly applicable legal acts that have already been and will be adopted, including amendments and implementing measures. The national hygiene rules were repealed, effective from 1 January 2006 because of their non-compliance with the new hygiene package.

NO	FOOD GROUP	NUMBER OF ESTABLISHMENTS AS OF JANUARY 2004	NUMBER OF ESTABLISHMENTS AS OF JANUARY 2005	NUMBER OF ESTABLISHMENTS AS OF JANUARY 2006
1	Meat establishments: large small	14 122	17 125	17 113
2	Milk establishments	41	42	40
3	Fish establishments	94	96	101
4	Points where fish is brought to shore	- *	58	69
5	Vessels	- *	1327**	1390**
6	Factory vessels	11	11	11
7	Packing centres for eggs	20	18	13
8	Establishments for the manufacture of egg products	1	1	1
9	Establishments processing raw material for food and food of non-animal origin	330	332	341
10	Establishments storing raw material for food and food	379	384	353
11	Honey packing establishments	14	15	16
12	Establishments transporting raw material for food and food	261	328	367
13	Establishments processing organic food	4	7	11
14	Laboratories testing own-check samples	103	99	92
15	TOTAL	1280	1533 (except for p 5)	1545 (except for p 5)

* data was missing or broadening of scope of controls

** according to the Fishing Vessels Registry

Table 2. Establishments under the VFB's supervision by type in 2004/2006

More than usual number of missions were carried out by DG SANCO Food and Veterinary Office (BSE, evaluation of controls on dioxins and other organochlorinated contaminants in Baltic Sea fish, evaluation of the official foodstuffs control system and in particular the implementation of controls on the hygiene of foodstuffs, evaluation of the control system for certain animal products (meat and milk and products from meat and milk) intended for human consumption) in Estonia in order to evaluate the VFB's administrative capacities as regards controls on food safety and progress in respect of the compliance of businesses in different sectors with current requirements. The work procedures in the VFB's central office and county offices have been organised according to the recommendations made in the final mission reports. In addition to DG SANCO Food and Veterinary Office missions, the officials of the State Veterinary Service of the Russian Federation inspected twice Estonian meat, milk and egg establishments and factory vessels, interested in exports to Russia, in 2005. The first inspections were carried out in July 2004. Of six factory vessels inspected in 2005 three vessels and of thirteen meat, milk and egg establishments four were granted export licences.

Rules concerning zoonoses, zoonoses monitoring, foodborne disease outbreaks and the obligations of food businesses in case of presence of zoonoses and zoonotic agents were adopted on 1 July 2005. Monitoring includes data collection on instances of zoonoses and zoonotic agents in animals, food, feed and humans, necessary for the identification of trends in and sources of zoonoses. The Infections Animal Disease Control Act places the responsibility for the organisation of monitoring zoonoses on the Veterinary and Food Board, more particularly on the Food Department. In organising monitoring in feed sector the Food Department works with the Plant Production Inspectorate, in food sector and epidemiology of zoonoses transmitted in humans with the Health Protection Inspectorate and also with the Animal Health Department of the Board. In June 2005, the VFB submitted its first national report on

zoonoses for 2004 to the European Commission. According to section 5 (2) of the Metrology Act effective from 1 January 2005, additional requirements were laid down for supervisory bodies, requiring proof of traceability of measuring if, during state supervision, a legal notice is issued, a fine imposed, misdemeanour proceedings are initiated or a special right is limited on the basis of the results of the supervision. This meant that the VFB had to apply to the Estonian Accreditation Centre for the evaluation and approval of professional competence. After a year spent on data collection, preparing documents, compiling a quality manual for performing measurements and training the officials, the VFB was certified competent in measuring environmental parameters, length and mass. The certificate is valid for two years.

No	Type of test	Number of	Non-compliance		Number of samples
			No	%	
1	Contaminants				
1.1	Pesticide residues (imported fruits and vegetables)	176	6	3,4	205
1.2	Mycotoxins (nuts, cereal-based products, dried fruit, etc)	95	2	2,1	100
1.3	Other: 3 MCPD, patulin, heavy metals, benzopyrene, nitrates, propylene glycol, etc)	140	3	2,1	163
2	Irradiated food	0	-	-	10
3	GMO	15	0	0,0	20
4	Monitoring zoonoses (Salmonella, Campylobacter, Listeria monocytogenes)	2118	33	1,6	2857
5	Microbiological and other tests (incl hygiene samples, organoleptic, quality criteria, pH, NaCl, etc)	6534	374	5,7	6160
6	Additives	852	22	2,6	432
	Non-compliant samples, %			2,5	
	Total number of samples	9931			9947

Table 3. Samples collected during controls in 2005 and their respective results and the number of samples planned to be taken in 2006

On 28 February 2005, the Veterinary and Food Board concluded an agreement with the Environmental Inspectorate, aiming at improving cooperation and information exchange in fishing and fish handling sectors in exercising supervisory tasks.

In the year end preparations were under way for the conclusion of an agreement with the Health Protection Inspectorate (HPI), which was signed on 17 March 2006. The objective of the agreement is to regulate the horizontal coordination of work between the VFB and HPI and controls on zoonoses and food safety carried out to cover the whole food chain in performing supervisory tasks in the areas of food safety and infectious diseases.

The chief specialists of the Department and the officials of the VFB`s local offices attended 30 training courses in different subjects. TAIEX (Technical Assistance Information Exchange Office) experts and funding was put to use in organising ten of these training courses. The seminars were conducted within the framework of the Regional Training Program.

In 2005, the register of analysis taken for control purposes was established. The aim of establishing the register was to ensure and maintain records on samples of food and contaminants taken and examined for control and monitoring purposes. The register is used by the officials of the VFB.

Coming into force of the hygiene package on 1 January 2006 has necessitated reviewing of principles and organisation of controls and infrastructure. This work will be continued in 2006 because additional directly applicable legislative acts, including amendments and implementing measures, will come into force. Most of the amendments have been introduced and/or will be introduced into control procedures and official forms, formerly based on the now repealed legislation. Some changes introduced that influence the activities of the VFB include: an obligation to inform the competent authority for registration purposes of food businesses not requiring

approval; elimination of the differences between the hygiene rules applicable to businesses of large and small production capacity; nominating laboratories without accreditation that analyse samples taken during official controls; carrying out audits during an official control in food establishments.

Coming into force of the Food Act in the first half of 2006 placed new and additional responsibilities on the VFB and the Department. One of the most important tasks is developing a plan for taking action in risk situations and an integrated multi-annual national control plan for monitoring food and feed. The control plan contains the strategic objectives in respect of food and feed, description of the designation of competent authorities and their tasks at central and local level, the general organisation and management of official control, description of control systems.

According to the Government of the Republic order no 51 establishing an expert committee with the aim of reorganising the scope of supervision of food system of 9 January 2006 and the decision of the Government of the Republic of 16 March 2006, the competence to exercise supervision over food safety pursuant to the Food Act is granted to the VFB. The competence in implementing supervision will be transferred on 1 July 2007. As the different aspects of food safety controls are consolidated under the VFB, a number of additional responsibilities will be placed on the Department earlier assigned to the Health Protection Inspectorate and the Consumer Protection Board. In order to ensure that food safety controls are continued and their quality improved, preparations for the transfer process of different responsibilities was started in the beginning of 2006.

Farm animal breeding and preserving genetic resources

Maie Help

The majority of work in animal breeding sector involved verifying compliance of approved breeders' associations, persons engaged in performance monitoring, persons engaged in the preservation of endangered breeds and animal keepers with the requirements of the Farm Animals Breeding Act and other legislative acts adopted pursuant to the act and the legislation of the European Union, but also performing checks on the execution of breeding and preservation programmes. The breeding and preservation programmes submitted by the breeders' organisations when applying for approval were aligned with the requirements of the EU legislation on breeding.

The officials carry out controls at 10% of the herds under performance monitoring (dairy cattle, pigs, sheep and goats, horses). Inspections are carried out at approved breeders' associations every year.

Breeders' associations approved for breeding are:

Eesti Tõuloomakasvatavate Ühistu;
Eesti Maakarja Kasvatavate Selts;
Eesti Tõusigade Aretusühistu;
Eesti Hobusekasvatavate Selts;
Eesti Sporthobuste Kasvatavate Selts;
Eesti Hobuse Kaitse Ühing;
Eesti Traaviliit;
Eesti Lambakasvatavate Selts;
Eesti Linnukasvatavate Selts.

In 2005, the officials checked that the data in the applications for support for animal breeding were correct and verified that the applicants were eligible for the support. The correctness of data submitted in the applications for agri-environment support for rearing animals of endangered breeds was also checked.

Animals of endangered breeds	2004		2005	
	Number of applications	Number of animals in the applications	Number of applications	Number of animals in the applications
Estonian Native Horse	238	855	255	941
Tori horse			190	452
Estonian Heavy Draught			32	100
Estonian Native Cattle			113	687

Source: ARIB

Table 4. Applications of agri-environment support submitted for rearing animals of endangered breeds in 2004/2005

In 2005, guidelines for carrying out checks and on the spot controls were prepared for the office's officials. The guidelines describe the procedure when:

- checking the correctness of data in the application submitted for animal breeding support;
- processing follow-up milking;
- processing misdemeanours;
- coordinating and performing supervision over goat breeding;
- coordinating and performing supervision over fur animal breeding;
- coordinating and performing supervision over beef animal breeding;
- coordinating and performing supervision over sheep breeding.

In order to standardise the controls carried out in respect of dairy cattle keepers, +/- questionnaire was developed in 2005. The questionnaire is an annex to the animal breeding inspection report, which was introduced in order to assist inspectors in carrying out their responsibilities uniformly. The questionnaire will be used starting from the second quarter of 2006.

	Completed inspection reports	Completed follow-up inspection reports
Dairy cattle	201	165
Beef animals	24	5
Pigs	28	8
Sheep	4	2
Goats	1	0
Horses	14	0
Endangered breeds	87	29
Eesti Tõuloomakasvatavate Ühistu	2	4
Jõudluskontrolli Keskus (Animal Recording Centre)	1	1
Eesti Lambakasvatavate Selts	1	2
Eesti Sporthobuste Kasvatavate Selts	1	0
Traaviliit	2	0
Eesti Tõusigade Aretusühistu Seemendusjaam	4	
Eesti Tõusigade Aretusühistu	1	0
Eesti Hobusekasvatavate Selts	1	1
Eesti Maakarja Kasvatavate Selts	3	
Eesti Hobuse Kaitse Ühing	1	3
Animals in ARIB's database without breed name	110	0
TOTAL	486	220

Table 5. Checks on animal breeding carried out in 2005

The officials served legal notices on dairy cattle keepers for violation of test milking requirements. The notices included a requirement to determine the quantity of milk from a cow in kilograms with tenths-place accuracy and to measure the quantity of milk using milk meters approved by the Animal Recording Centre which has to be verified

once in 12 months in the ARC or a verified scale.

Shortcomings have also been identified in forwarding data on mating, calving, dry period and movement from the herd. The Animal Recording Centre should be informed of mating, weighing and movement of young animals from a herd on the next test day after the event.

During the official controls it was found that many beef animal keepers did not hold a certificate of a person engaged in the collection of performance data and did not comply with the performance monitoring requirements which stipulate that animals should be weighed over certain periods of time. The requirement that the birth weight of calves should be recorded within a week after their birth, 200 day weight weighted or measured between 150-250 days after their birth and 365 day weight weighted or measured between 325-405 days after their birth was violated.

The pig keepers were served legal notices requiring the keepers to start using original documents laid down by the rules of the breeding programme of the Eesti Tõusigade Aretusühistu. Notices were also served because of non-compliance with the requirement to submit breeding data in a timely manner. One inseminator was found not to have a certificate.

The main shortcoming included in the legal notices served on sheep keepers was that they did not hold a certificate of a person engaged in the collection of performance data.

As Commission Decision 2003/100/EC laid down minimum requirements for the establishment of breeding programmes for resistance to TSE, genotyping of sheep was commenced in 2005.

It is expected that in 2006 amendments will be made to the Farm Animal Breeding Act, detailing the requirements set for preserving activities of endangered breeds and preservation programmes.

The Farm Animal Breeding and Market Regulation Departments are involved in drafting the amendments. By the end of this year Transition Facility project 2004/006-270.06.02 "Molecular genotyping of Estonian farm animals" should be completed. The requirement of sheep genotyping has been set down in the breeding programme for Estonian dark-headed and Estonian white-headed sheep.

Market Regulation

Vivika Eha, Aivar Alt, Sirje Sokk

Controls on milk products market regulation aid

As laid down in the European Union Common Agricultural Policy Implementation Act, upon implementation of aid for disposal, intervention by-in and private storage, the Veterinary and Food Board inspects the conformity of agricultural products to the requirements set for their quality and composition and in case the products are exported to another member state issues a quality certificate. The aim of milk disposal aid is to increase the consumption of animal fats. The aid is granted to producers, processors or final users for the amount of butter, concentrated butter and cream used in the manufacture of pastry products, ice-cream and other

from intervention butter. The milk products market is stabilised through intervention by-in, ensuring producers the minimum price for produced butter. Intervention agencies buy butter produced by approved establishments into intervention and arrange its storage and sale. In Estonia the Agricultural Registers and Information Board (ARIB) performs the duties of the intervention agency.

In 2005, the controls concerning the measures launched in 2004 aid for disposal of butter and cream and certification of national quality butter were continued and the responsibility for controls of butter intervention by-in was added to the list of duties.

Altogether nine establishments, approved pursuant to the Food Act, were inspected covering milk products market regulation measures:

- five establishments that had applied for aid for disposal of milk products and two producers of final products
- one establishment that had applied for butter certification
- three establishments submitted applications for butter intervention by-in and three establishments storing butter were inspected.

In total, 248 inspections were carried out covering different measures:

■ butter disposal	105
■ cream disposal	102
■ butter intervention	30
■ butter certification	11

Altogether 658 official samples were taken on which 4003 analyses were carried out.

An agreement was entered into with the Veterinary and Food Laboratory for laboratory testing of samples taken during the controls on market regulation measures.

When the Government of the Republic Regulation No 160 on the comprehensive rules for the cooperation between a paying agency and control authorities of 20 April 2004 was amended, the procedures for carrying out controls were also reviewed, appropriate amendments were introduced and coordinated with the paying agency, ARIB.

Controls on the market regulation aid for meat products

In 2005, a market regulation measure was launched to deal with the controls on the processing of frozen beef imported under preferential arrangements. To carry out the necessary tasks, appropriate control procedures were developed. Six inspections were carried out.

Controls on the system in place for grading carcasses of bovine animals and pigs

The Veterinary and Food Board undertook an inspection of slaughterhouses that grade carcasses of bovine animals in accordance with the SEUROP-system in the first and second quarter of 2005 to verify that beef buying in prices forwarded weekly to the Estonian Institute of Economic Research were calculated correctly. The responsibility to carry out such inspections was placed on the Veterinary and Food Board by the Act to Amend European Union Common Agricultural Policy Implementation Act of 12 January 2005. The most important event in the classification of carcasses took place in April when Estonia was visited by a mission of an international inspection committee inspecting the implementation of the community scale for the classification of carcasses of adult bovine animals. The mission visited all three meat establishments engaged in the classification of carcasses of bovine animals using the SEUROP grading scale. A meeting was organised in the Ministry of Agriculture to introduce the situation in Estonia, where the representatives of the Ministry, VFB and Estonian Institute of Economic Research gave an overview of their involvement and responsibilities in this area. The report of the mission showed that the committee was satisfied with the

system in place in Estonia, but they made several constructive recommendations on how to further improve the system. In April the Commission made a decision authorising the methods for grading pig carcasses in Estonia. As regards the apparatus UltraFom300 the decision laid down that after the end of the measurement procedure it must be possible to verify on the carcass that there is a corresponding marking on the measurement site. To meet this requirement the establishments have to include a special marking device in their apparatus. In October the regulations of the Minister of Agriculture concerning classification of carcasses were amended, the most important amendment being the obligations that the slaughterhouses have to indicate on invoices issued to the suppliers whether the weight on the invoice is the warm weight of the carcass after slaughter or warm weight, less 2%.

A certificate allowing verification of carcasses of bovine animals was granted to two persons and a certificate allowing verification of carcasses of pigs was given to one person. As of the end of December, eight persons authorised to classify carcasses of bovine animals and eleven persons authorised to grade carcasses of pigs worked in the slaughterhouses in Estonia. Sixteen inspections of grading of carcasses of pigs and one follow-up visit were carried out, the reason for the latter was that the slaughterhouse had made an error in the data forwarded to the supplier of animals. To check the grading arrangements of carcasses of bovine animals, 24 routine and 5 follow-up visits were carried out, during which 1100 randomly selected bovine carcasses were checked.

Verification of the conformity of agricultural products to the requirements set for their quality and composition in the framework of the market regulation (butter, spreadable fat and drinking milk) and supervision over the geographical indication and protected designation of origin

New duties concerning market regulation, arising from the European Union Common Agricultural Policy Implementation Act

and directly applicable legislation of the European Union, were added to the duties of the Market Regulation Control Office in 2005, including:

- supervision over the compliance with the requirements of the quality and composition and designation of origin of spreadable fats (butterfat, margarines, fats mixed together from fats of plant and animal origin);
- supervision over the compliance with the requirements of the quality and composition and designation of origin of drinking milk;
- protection of geographical indication, designation of origin and traditional speciality guaranteed.

Planning controls and developing controls procedures in all three areas were activities undertaken in 2005. During the planning phase, the situation was mapped in all three areas with the aim to collect information that would give a true view on what the optimal frequency of performing controls should be. Controls on the quality and composition of spreadable fats were undertaken in the establishments.

In 2005, the VFB worked more closely with the Consumer Protection Board. Formal meetings in the Ministry of Agriculture on the issues of compliance with the requirements of the composition of milk products and their names were held. The main issue under discussion was marking: marking of milk products where plant fats have been used and the use of the name Taluvõli (Farm Butter) as a trade name. The broader objective of these meetings was to set uniform goals and form common understanding as regards appropriate requirements for marking food and carrying out controls to avoid adulteration of food and misleading consumers.

In 2006, the responsibility for organising controls on eggs and poultry meat will be added to the list of duties of the Market Regulation Control Office. The office also deals with planning controls on fish market regulation aids and develops guidelines.

Trade, import and export

Regina Pihlakas

In 2005, the main activities of the officials of the Trade, Import and Export Department were controls performed in respect of goods imported and in transit from third countries subject to veterinary and food control as well as trade between member states at the border of the Republic of Estonia which coinciding with the external border of the European Union.

In 2005, the number of consignments inspected on the border was 3658, of which 3617 were products of animal origin and 41 were live animals. Products of animal origin were sampled for microbiological testing in 123 cases, 141 analyses were carried out. Non-compliance was identified in six cases. To examine for contaminants, sampling was carried out in 42 cases, of which 48 analyses were performed. Last year 8 consignments were re-dispatched and 18 were destroyed.

In 2005, altogether six establishments were approved for storing non-EU-confirming consignments pursuant to the Act on Trade in Animals and Products of Animal Origin and Veterinary Controls of Import and Export Thereof. The veterinary supervisory officials of border inspection posts inspect these establishments.

In 2005, seven misdemeanour proceedings were initiated; penalties were imposed in four and warning penalties in three cases. The main reasons for initiating misdemeanour proceedings and processing them involved non-compliant marking of goods on import, failure to pass through the veterinary control on the external border of the European Union, and also problems with customs warehouses and terminals.

In August 2005, an inspection centre belonging to Muuga border inspection post was approved and started operating. An inspection centre is part of a veterinary and food control border inspection post, which has to meet the requirements of and be duly authorised

pursuant to the legislation of the European Union. Not until recently any import and transit of large consignments of products of animal origin (in holds of a vessel) through Muuga port was allowed, because the port lacked facilities for carrying out veterinary controls of consignments of this nature.

RASFF (Rapid Alert System for Food and Feed) is part of the information systems of the European Union established with the view to protect consumers from risks arising from food and feed. The members of the system are the European Union, the European Food Safety Authority and the member states. In case any of the members of the network have information of a serious immediate or indirect hazard to human health originating from food or feed, it has to communicate the information immediately to the Commission, who will forward it to the other members of the network. RASFF's contact point in Estonia is the Veterinary and Food Board and contact person is an official of the Trade, Import and Export Department. In 2005, 25 messages were drawn up and forwarded to the European Commission by the contact person on non-compliant goods identified in Estonia. The main reasons were non-compliance with microbiological criteria and above standard content of additives in foodstuffs. Twelve messages sent by the Commission were processed, in which the destination of products was Estonia. These messages were sent because substances harmful to human health had been detected in materials in contact with food.

Throughout the year the officials of the Surveillance and Control Office took active part in legislative drafting. The most important new legislative acts in drafting of which the Office took part was the work done with the draft for the amendments to the Food Act and amending the legislative acts to align them with the requirements laid down in the hygiene package. Also guidelines for inspectors directly involved in the activities on the border were amended or new ones were drawn up.

Close and effective cooperation with the Tax and Customs Board (TCB) is worth mentioning. The cooperation agreement signed in 2004 by the Directors General of the VFB and TCB has contributed to holding formal meetings that have facilitated better understanding, helped clear misunderstandings and ensured harmonisation of different procedures and better communication of officials of the two authorities. As well as with the Tax and Customs Board, the Veterinary and Food Board worked closely with the Consumer Protection Board, the Health Protection Inspectorate, the Plant Production Inspectorate and the Veterinary and Food Laboratory.

In 2005, a case of large illegal import was discovered. An attempt was made to smuggle a very large quantity of frozen meat (more than 500 tonnes) to Russia through Estonia. Such cases of illicit trafficking were also discovered in other member states and as a result of good cooperation between veterinary services at the border and customs authorities of member states the route for illicit trade from Asia to Russia through large European ports and the Baltic States was closed down.

In 2005, the European Commission made many different mission visits to Estonia. The European Commission's RASFF TEAM visit was carried out from 27 to 29 September in order to evaluate how RASFF functions in Estonia. The cooperation between the official responsible for appropriate functioning of RASFF in Estonia and the relevant service of the European Union was deepened.

In December DG SANCO Food and Veterinary Office (FVO) mission took place to assess the organisation of controls of consignments in transit subject to veterinary checks and storage of such consignments in customs warehouses approved for that purposes.

In the beginning of 2006 (March) a mission of DG SANCO Food and Veterinary Office (FVO) was carried out during which experts of the European Union visited Luhamaa road and Muuga port veterinary and food control border inspection posts. The objective of the mission was to assess the system in place for import controls of live animals and products of animal origin and the border posts approved for carrying out such controls in respect to their infrastructure, technical equipment and working procedures. Border posts where no veterinary services are present were inspected for the first time to evaluate the work of border guards in detecting foodstuffs in travellers' baggage or among postal items that enter the European Union and checking pets that accompany travellers. To that end, the FVO inspectors visited Tallinn Airport and the mail-processing centre of Eesti Post AS. The work performed by the official veterinarians and border guards at the border in detecting illegal goods of animal origin was assessed. The report and its recommendations have been a great help in reorganising the central competent authority and border posts to bring them in compliance with the EU requirements, but also in the transposition of European Union legal acts into national legislation.

The officials of the Department have arranged several trainings, including those intended for border guards and companies engaged in international carriage of passengers.

CONTACTS

Veterinary and Food Board

Väike-Paala 3, 11415, Tallinn
Ph. +372605 1710
E-mail: vet@vet.agri.ee

Veterinary Centre of Harju County

Västriku 2b, 11312 Tallinn
Ph. +372655 2736
E-mail: info.harju@vet.agri.ee

Veterinary Centre of Hiiu County

Hiiu mnt 3, 92101 Käina
Ph. +37246 22030
E-mail: info.hiiu@vet.agri.ee

Veterinary Centre of Ida-Viru County

Pargi 25, 41537 Jõhvi
Ph. +37233 70537
E-mail: info.iv@vet.agri.ee

Veterinary Centre of Jõgeva County

Ravila 10, 48306 Jõgeva
Ph. +37277 21172
E-mail: info.jogeva@vet.agri.ee

Veterinary Centre of Järva County

Prääma, 72751 Paide
Ph. +37238 51726
E-mail: info.jarva@vet.agri.ee

Veterinary Centre of Lääne County

Jaani 8, 90502 Haapsalu
Ph. +37247 37158
E-mail: info.lm@vet.agri.ee

Veterinary Centre of Lääne-Viru County

Neffi 2, Piira, 44305 Rakvere
Ph. +37232 27518
E-mail: info.lviru@vet.agri.ee

Veterinary Centre of Põlva County

Puuri tee 1, 63308 Põlva
Ph. +37279 94441
E-mail: info.polva@vet.agri.ee

Veterinary Centre of Pärnu County

Haapsalu mnt 86, 80041 Pärnu
Ph. +37244 71614
E-mail: info.prn@vet.agri.ee

Veterinary Centre of Rapla County

Kuusiku tee 6, 79511 Rapla
Ph. +37248 92590
E-mail: info.rapla@vet.agri.ee

Veterinary Centre of Saare County

Kohtu 10, pk 35, 93802 Kuressaare
Ph. +37245 31273
E-mail: info.saare@vet.agri.ee

Veterinary Centre of Tartu County

Põllu 13, 50303 Tartu
Ph. +372 401208
E-mail: info.tartu@vet.agri.ee

Veterinary Centre of Valga County

Tartu mnt 79, 68205 Valga
Ph. +37276 43693
E-mail: info.valga@vet.agri.ee

Veterinary Centre of Viljandi County

Karula, 71024 Viljandi
Ph. +37243 35692
E-mail: info.vil@vet.agri.ee

Veterinary Centre of Võru County

Võrumõisa tee 4a, 65511 Võru
Ph. +37278 24051
E-mail: info.voru@vet.agri.ee

© The Veterinary and Food Board
Editor: Kristina Samra
Photos: Aivar Alt
Printed: Auratrükk, www.aura.ee